

สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

มัลลิกา แก้วจ้อน

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

CONDITIONS FOR BUILDING RELATIONSHIPS BETWEEN SCHOOLS AND COMMUNITIES OF
BASIC EDUCATION INSTITUTIONS UNDER THE NAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE

AREA OFFICE DISTRICT 1

MULLIKA KAEWCHON

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

May 2022

Copyright 2022 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ของ มัลลิกา แก้วจ๋อน

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนุชา กอนพวง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติ บุรณะชาติ)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัชระ จตุพร)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

- เรื่อง:** สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
- ผู้ศึกษาค้นคว้า:** มัลลิกา แก้วจ้อน, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา),
มหาวิทยาลัยพะเยา, 2565
- อาจารย์ที่** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติ บุรณะชาติ
- ปรึกษา:**
- คำสำคัญ:** การสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวนตามประชากรณ์ในการทำงานและวุฒิการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 306 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีคิดของ ลิคเคอร์ท (Likert's Scale) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างใช้วิธีทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') ผลการวิจัย พบว่า

1. การสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในภาพรวม 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด
2. ผลการเปรียบเทียบการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำนวนตามประชากรณ์ในการทำงานและตามวุฒิการศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Title: CONDITIONS FOR BUILDING RELATIONSHIPS BETWEEN SCHOOLS AND COMMUNITIES OF BASIC EDUCATION INSTITUTIONS UNDER THE NAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE DISTRICT 1

Author: Mullika Kaewchon, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2022

Advisor: Assistant Professor Dr. Santi Buranachart

Keywords: Building a Relationship between the School and the Community

ABSTRACT

This research study was aimed at: 1. To study the condition of building relationships between schools and communities of basic education institutions Under the Nan Primary Educational Service Area Office District 1 2. To compare the relationship building between schools and communities of basic educational institutions. Under the Nan Primary Educational Service Area Office District 1, according to the opinions of the school administrators and teachers classified by work experience and educational background. The sample group used in this research was 306 administrators and teachers under the Nan Primary Educational Service Area Office District 1, and academic year 2021. The research instrument was a 5-level estimation questionnaire by method. Likert's Scale. The confidence value was 0.93. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation, T-test, One-way Analysis of Variance (ANOVA). When the differences were found, the pair differences were tested using Scheffe's method. The results of the research found that

1. Building relationships between schools and communities of basic education institutions Under the Nan Primary Educational Service Area Office District 1, in the total of 5 aspects, it was at the highest level.

2. Comparative results of building relationships between schools and communities of basic education institutions Under the Nan Primary Educational Service Area Office District 1, according to the opinions of administrators and teachers classified by work experience and overall educational background, there was no statistically significant difference at the 0.05 level.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สมบูรณ์ได้ดีด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ให้คำแนะนำและคำปรึกษา ตลอดจนตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องอย่างละเอียดด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาท วิชาแก่ผู้วิจัยสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ต่อไปและขอขอบพระคุณท่านเจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่านที่ผู้วิจัยได้นำมาอ้างอิงไว้ใน การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ รองคณบดี ฝ่ายคุณภาพนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา นายจักรวรรดิ ญาณกรสกุล คศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 และนายธีร์ ทินกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำงาม ที่กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขและตรวจสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณะครูและบุคลากรทุกท่านของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่าน เขต 1 และเพื่อนนิสิตปริญญาโทสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ประจำปี การศึกษา 2563 ทุกท่านที่สนับสนุนอำนวยความสะดวกและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ท้ายที่สุดนี้ขอกราบขอบพระคุณครอบครัว เพื่อน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้เป็นกำลังใจของ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้

มัลลิกา แก้วจ้อน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปานาน เขต 1	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
กรอบแนวคิดของการวิจัย	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49

การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	51
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	54
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1.....	55
ตอนที่ 3 ผลเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามความ คิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำแ่งตามประสบการณ์ในการทำงานและวุฒิการศึกษา	61
บทที่ 5 บทสรุป	67
สรุปผลการวิจัย	67
อภิปรายผลการวิจัย	70
ข้อเสนอแนะ.....	76
บรรณานุกรม	78
ภาคผนวก	82
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมืองานวิจัย	83
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	84
ภาคผนวก ค การตรวจความสอดคล้องของเนื้อหา.....	90
ประวัติผู้วิจัย	95

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงจำนวนโรงเรียนจำแนกตามขนาด 3 ขนาด ปีการศึกษา 2564 ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1	9
ตาราง 2 แสดงการสังเคราะห์เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	27
ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	49
ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	54
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับตามการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 (n = 297).....	55
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับตามการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการประชาสัมพันธ์ (n = 297).....	56
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับตามการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน (n = 297).....	57
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับตามการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับหน่วยงาน อื่น (n = 297).....	58
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับตามการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษา (n = 297)	59

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับตามการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการเยี่ยมบ้านนักเรียน (n = 297).....	60
ตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 5 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน (n = 297).....	62
ตาราง 12 แสดงการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ (Scheffe's) ของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ในด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากรจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน (n = 297).....	63
ตาราง 13 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ในด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน (n = 297).....	64
ตาราง 14 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 5 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรจำแนกตามวุฒิการศึกษา (n = 297)	66

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 โครงสร้างการบริหารจัดการภายใน สพป.น่าน 1.....	12
ภาพ 2 รูปกรอบแนวคิด	47

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารงานความสัมพันธ์ของชุมชนกับโรงเรียน เป็นการบริหารตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) จนถึงปัจจุบัน คือ ให้สถานศึกษา ร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์การชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์การ เอกชน องค์การวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริม ความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรมมีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุน ให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาาระหว่างชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 193)

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนถือเป็นความสำคัญยิ่งงานหนึ่งของ โรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุดโดยเฉพาะ อย่างยิ่งโรงเรียนในชนบท ดังนั้น การสร้างสัมพันธ์อันดีกับชุมชนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ประการหนึ่งในการดำเนินงานของโรงเรียน การละเลยไม่เห็นความสำคัญของชุมชนเป็น การมองข้ามทรัพยากรที่สำคัญที่จะอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานของโรงเรียนไป อย่างน่าเสียดาย และบางทีอาจจะก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการดำเนินการได้ การสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเป็นภารกิจสำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งของผู้บริหาร และข้าราชการครูในโรงเรียน (จิรนนท์ หนูผาสุก, 2558, หน้า 12) ซึ่งในการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเกิดขึ้นมา เนื่องจากโรงเรียนกับชุมชนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง สร้างความสัมพันธ์กัน เพราะโรงเรียนเป็นสถาบันพัฒนาคนเพื่อดำรงชีวิตที่ดีในชุมชน และ โรงเรียนยังเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนด้วย โรงเรียนกับชุมชนจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และความจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้นมีหลายประการด้วยกัน การศึกษาในโรงเรียนสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ทำให้ครู กับผู้ปกครองนักเรียน และประชาชนมีความเข้าใจซึ่งกันและกันเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มคนที่ เป็นปัญหาต่อการศึกษา เพื่อปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนตามความต้องการของ ชุมชน เพื่อใช้ทรัพยากรของชุมชนให้เป็นประโยชน์ทำให้โรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจชุมชนดี โรงเรียนเป็นแหล่งคัดเลือกคนให้ชุมชน โรงเรียนเป็นแหล่งพัฒนาคนในชุมชน โรงเรียนเป็น

แหล่งรวมสาขาวิชาต่าง ๆ โรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรม โรงเรียนเป็นศูนย์อบรมของชุมชน และโรงเรียนกับชุมชนมีจุดหมายเดียวกัน (รุ่งทิพย์ เข้มทิศ, 2559, หน้า 11)

การปฏิบัติงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของบุคลากรภายในสถานศึกษา โดยทั่วไป ยังไม่ได้ปฏิบัติงานด้านนี้อย่างจริงจังและกว้างขวางให้ครอบคลุมกิจกรรมการดำเนินงาน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ การให้บริการ การมีส่วนร่วมกับชุมชน การดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนยังไม่เป็นระบบ เช่น การขาดเครื่องมือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทำให้เกิดปัญหา ด้านการประสานงานกับชุมชน ได้มีผู้วิจัย พบว่า คณะครูและผู้บริหารโรงเรียน ยังไม่เข้าใจ วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของผู้คนในชุมชนทำให้โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร และสภาพการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น ผู้ปกครองนักเรียน ก้าวก้าวย่างในหน้าที่ของโรงเรียนมากเกินไป คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีสภาพความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครูไม่เป็นไปด้วยดี คือ มีเวลาสัมพันธ์กับชุมชนน้อย หรือไม่หาโอกาสสัมพันธ์กับชุมชน มีปัญหาทางเศรษฐกิจ การบริหารด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ไม่เป็นระบบ และไม่เอื้อต่อความสัมพันธ์กับชุมชน (อรรรณพ คุณเศรษฐ, 2556, หน้า 142)

ปัญหาของการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 จากแผนพัฒนา การศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ปี พ.ศ. 2562 พบว่า ส่วนมากทั้งผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาอย่างไม่ต่อเนื่องและ ค่อนข้างน้อย การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเป็นหน้าที่อันสำคัญ อย่างหนึ่งของผู้บริหาร โดยเฉพาะในปัจจุบัน โรงเรียนจะต้องอาศัยทรัพยากรจากชุมชนมาช่วย ในการพัฒนาโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่หรือกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องพยายามจัดการศึกษาให้ประชาชนเห็นความสำคัญ และเข้ามามีบทบาท ในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน โดยจัดกระบวนการในการวางแผน ควบคุม ประสานงาน จัดบุคลากรและเผยแพร่ความรู้ต่อชุมชน สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน สร้างความรู้สึก เป็นเจ้าของให้แก่ชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและทางโรงเรียน ก็เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนด้วย ดังนั้น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน จึงเป็นหัวใจสำคัญของการเปลี่ยนแปลงพัฒนาชุมชนในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นในด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองและการปกครอง ที่สำคัญที่สุดก็คือ สถานศึกษา ได้พัฒนาผู้เรียนให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตของชุมชน รู้จักใช้ทรัพยากรของชุมชน ให้เป็นประโยชน์ทั้งในด้านการดำรงชีวิตของตน และการแก้ไขปัญหาของชุมชนมีความตระหนัก

ถึงความสำคัญของชุมชนต่อการดำรงชีวิตของตนเองและของชุมชน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1, 2562, หน้า 8)

จากความเป็นมาทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 เพื่อที่จะนำไปเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพภายในโรงเรียนอย่างรอบด้าน และการกำหนดยุทธศาสตร์และวางแผนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและวุฒิการศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตเนื้อหาของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 โดยศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จากการที่ผู้วิจัยศึกษาตามแนวคิดของ จีรนนท์ หนูผาสุก (2558, หน้า 18-24) และรุ่งทิพย์ เข้มทิต (2559, หน้า 32-38) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์หรือออกมาได้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของ

โรงเรียนกับหน่วยงานอื่น ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา และด้านการเยี่ยมบ้านนักเรียน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำนวน 145 แห่ง รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,435 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1, 2564, สื่อออนไลน์)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ปีการศึกษา 2564 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างอิงใน ธาณินทร์ศิลป์ จารุ, 2557, หน้า 49) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 306 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีแบ่งชั้น ด้วยการคำนวณสัดส่วนตามจำนวนโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ประกอบด้วย ประสิทธิภาพในการทำงาน วุฒิการศึกษา
2. ตัวแปรตาม คือ สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ใน 5 ด้าน ได้แก่

- 1.1 ด้านการประชาสัมพันธ์
- 1.2 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน
- 1.3 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น
- 1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
- 1.5 ด้านการเยี่ยมบ้านนักเรียน

ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อร่วมมือและช่วยเหลือในการพัฒนาโรงเรียนและชุมชน ให้มีความแข็งแรงและเจริญก้าวหน้า โดยใช้แหล่งทรัพยากรซึ่งกันและกัน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการสานสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียนและประชาชนในชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การดำเนินการบริหารงาน ติดต่อประสานความร่วมมือกับชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน บุคคลในชุมชนสร้างความเข้าใจระหว่าง ชุมชน ผู้บริหาร คณะครู อาจารย์ และสร้างความรู้สึกรักว่าโรงเรียนเป็นของชุมชนอย่างแท้จริง ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษา ทั้งโรงเรียนและชุมชน ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานแบบถาวรระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์ จัดทำรายงานผลการเรียน จัดประชุมผู้ปกครอง จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานนักเรียนเพื่อให้ชุมชนทราบและมีความภาคภูมิใจในผลงานร่วมกัน เผยแพร่ข่าวสาร เสนอข้อมูลของโรงเรียน ให้ชุมชนได้ร่วมพัฒนาเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้โรงเรียนปฏิบัติงานไปได้ด้วยดีและประสบปัญหาน้อยลงหรือไม่มีปัญหาอีกต่อไป

2. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน คือ การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนของบุคลากรในโรงเรียนนั้น ทุกกิจกรรมสามารถที่จะเข้าร่วมได้ โดยการเรียนรู้จากคนในท้องถิ่นที่มีเป้าหมายหลักในการตอบสนองความต้องการร่วมกันของโรงเรียนและชุมชน โดยให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี และทัศนคติของบุคคลในชุมชน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันวางแผนและช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

3. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น หมายถึง การดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ได้แก่ การนำนักเรียนเข้าร่วมการแสดงดนตรี นาฏศิลป์ การส่งบุคลากรของโรงเรียนเข้าร่วมเป็นวิทยากรหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนการเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น การให้บริการและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น การเชิญชวนวิทยากรจากชุมชนหรือหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง งานที่โรงเรียนต้องดำเนินการตามระเบียบร่วมกับชุมชน และแต่งตั้งบุคคลเพื่อทำหน้าที่ในการส่งเสริมโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มีการเชิญชวน ประชุม ให้เกียรติ ยกย่องคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้มีบทบาทในการพัฒนาโรงเรียน วางแผน พัฒนาโรงเรียนให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพต่อการบริหาร โรงเรียน

5. ด้านการเยี่ยมบ้านนักเรียน หมายถึง การให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือกัน ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการดำเนินงานการเยี่ยมบ้านนักเรียน การนำข้อมูลที่ได้มาพูดคุย ทำความเข้าใจซึ่งกันและกันให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนา แก้ปัญหา ปรับปรุง และ หาแนวทางแก้ไขข้อผิดพลาดเดิม ๆ เพราะสามารถใช้เป็น ข้อมูลสำคัญในการวางแผนพัฒนา ส่งเสริม ป้องกันและแก้ปัญหาของนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งทำให้การส่งเสริมการเรียนรู้ของครู รวมถึงการบริหารจัดการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้รักษาราชการแทน ในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

ครู หมายถึง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานการสอน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

ประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหาร หมายถึง ประสบการณ์ของผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือครูผู้สอนในสถานศึกษา ตั้งแต่เริ่มดำรงตำแหน่งจนถึงปัจจุบัน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. 1-5 ปี
2. 6-10 ปี
3. 11 ปี ขึ้นไป

วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกเป็น ปริญญาตรี และปริญญาโท

ชุมชน หมายถึง อาณาบริเวณที่มีคนจำนวนมากมาอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นเวลานาน มีจารีตประเพณีมีความคิดความเชื่อถือไปในทางเดียวกันใช้สาธารณะสถาน และสถาบันต่าง ๆ ร่วมกัน สามารถจะร่วมแรงร่วมใจกันทำกิจกรรมอันใดอันหนึ่งร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสาร เรียนรู้ร่วมกัน มีความผูกพันเอื้ออาทรกันภายใต้บรรทัดฐานและวัฒนธรรมเดียวกัน ร่วมมือ

และพึ่งพาอาศัยกัน สามารถร่วมแรงร่วมใจกันทำ กิจกรรมอันใดอันหนึ่งได้สำเร็จบรรลุ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย ประกอบด้วย วัด เทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนต่าง ๆ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 หมายถึง หน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ใน 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองน่าน อำเภอเวียงสา อำเภอภูเพียง อำเภอแม่จริม อำเภอบ้านหลวง อำเภอสันติสุข อำเภอนาน้อยและอำเภอนาหมื่น รวมทั้งสิ้น จำนวน 145 แห่ง

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้า เป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการปฏิบัติการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนและโรงเรียนมีความสัมพันธ์ และเข้าใจซึ่งกันและกัน เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน องค์กรที่เกี่ยวข้องพร้อมที่จะร่วมมือกันในการพัฒนาโรงเรียน พร้อมกันกับชุมชน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
 - 1.1 ข้อมูลทั่วไป
 - 1.2 ที่ตั้งและอาณาเขต
 - 1.3 โครงสร้างการบริหาร
 - 1.4 ทิศทางการพัฒนาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
 - 1.5 เป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดปทุมธานี
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - 2.1 ความหมายของการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - 2.2 ความมุ่งหมายของการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - 2.3 ความสำคัญของการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - 2.4 แนวทางการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ
4. กรอบแนวคิดของการวิจัย

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ข้อมูลทั่วไป

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 36 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบรวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน และส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร

ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับ อำนาจหน้าที่ ที่ระบุไว้ข้างต้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ประกอบด้วย สถานศึกษา ในพื้นที่ 8 อำเภอ คือ อำเภอเมืองน่าน อำเภอเวียงสา อำเภอนาน้อย อำเภอนาหมื่น อำเภอ บ้านหลวง อำเภอแม่จริม อำเภอสันติสุข และอำเภอภูเพียง โรงเรียนในสังกัดรวมทั้งสิ้น 182 โรงเรียน แต่จัดการเรียนการสอน 145 โรงเรียน และโรงเรียนที่ไม่ได้จัดการเรียนการสอน จำนวน 37 โรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้จำแนกโรงเรียนตามขนาด 3 ขนาด ดังนี้

1. โรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน มีจำนวน 104 โรงเรียน
2. โรงเรียนขนาดกลางที่มีนักเรียนตั้งแต่ 121-499 คน มีจำนวน 37 โรงเรียน
3. โรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 500 คน ขึ้นไป มีจำนวน 4 โรงเรียน และโรงเรียนที่ไม่มีนักเรียนมีจำนวน 37 โรงเรียน

ตาราง 1 แสดงจำนวนโรงเรียนจำแนกตามขนาด 3 ขนาด ปีการศึกษา 2564 ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ที่	อำเภอ	นักเรียน 0 คน (ยุบสถานศึกษา)	โรงเรียน 3 ขนาด			รวม
			1-120 คน	121-499 คน	>= 500 คน	
			เล็ก	กลาง	ใหญ่	
1	อำเภอเมืองน่าน	15	15	7	2	24
2	อำเภอเวียงสา	11	31	8	1	40
3	อำเภอภูเพียง	4	8	3	-	11
4	อำเภอบ้านหลวง	2	4	2	-	6
5	อำเภอสันติสุข	-	7	4	-	11
6	อำเภอแม่จริม	1	9	4	-	13
7	อำเภอนาน้อย	2	18	7	1	26
8	อำเภอนาหมื่น	2	12	2	-	14
รวมทั้งสิ้น		37	104	37	4	145

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1, 2564, สืบออนไลน์

ที่ตั้งและอาณาเขต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองน่าน เขต 1 ตั้งอยู่เลขที่ 114 หมู่ 6 ตำบลคูใต้ อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ และอำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ แขวงไชยบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองน่าน เขต 1 ตั้งอยู่เลขที่ 114 หมู่ 6 ตำบลคูใต้ อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน จังหวัดน่าน เป็นที่ทำกรของกลุ่มกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา กลุ่มอำนวยการ กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ กลุ่มนโยบายและแผน กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาและหน่วยตรวจสอบภายใน บริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ 8 อำเภอ คือ

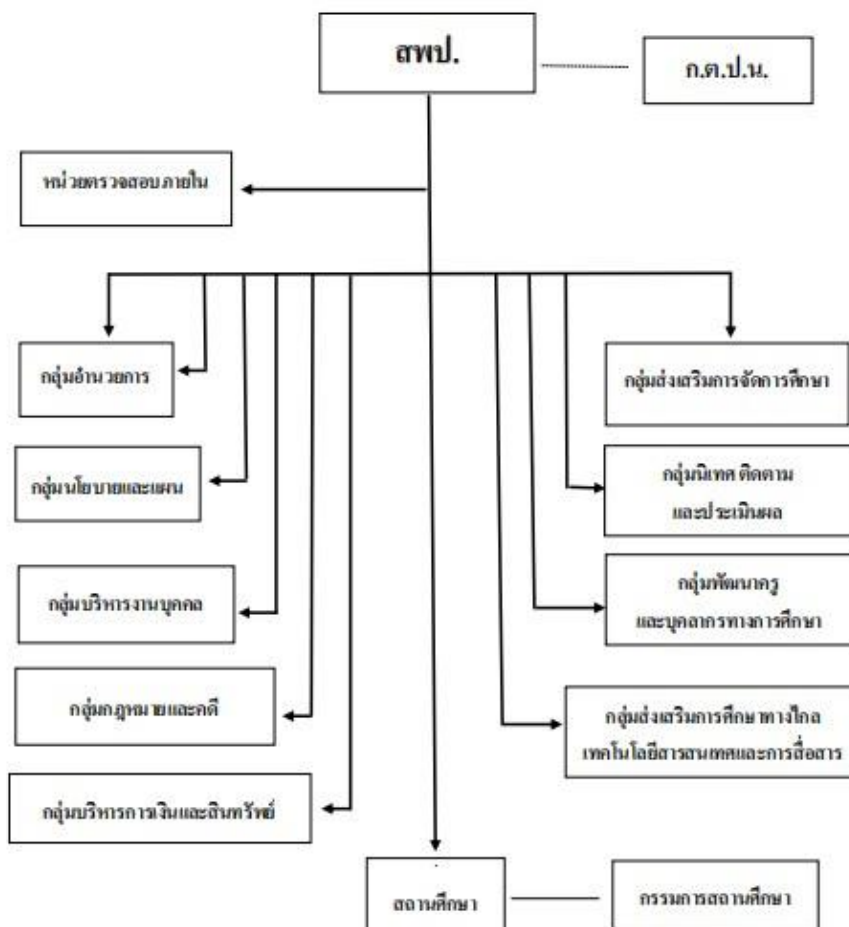
1. อำเภอเมืองน่าน เป็นที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองน่าน เขต 1
2. อำเภอเวียงสา ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ห่างจากที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองน่าน เขต 1 ประมาณ 24 กิโลเมตร
3. อำเภอนาน้อย ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ห่างจากที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองน่าน เขต 1 ประมาณ 59 กิโลเมตร
4. อำเภอนาหมื่น ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ถัดจากอำเภอนาน้อย) ห่างจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองน่าน เขต 1 ประมาณ 79 กิโลเมตร
5. อำเภอบ้านหลวง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ห่างจากที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองน่าน เขต 1 ประมาณ 47 กิโลเมตร
6. อำเภอแม่จริม ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ห่างจากที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองน่าน เขต 1 ประมาณ 39 กิโลเมตร
7. อำเภอสันติสุข ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ห่างจากที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองน่าน เขต 1 ประมาณ 39 กิโลเมตร
8. อำเภอภูเพียง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ห่างจากที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองน่าน เขต 1 ประมาณ 3 กิโลเมตร

โครงสร้างการบริหาร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เป็นหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ. 2560 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2561 ซึ่งแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็น 9 กลุ่ม 1 หน่วย ดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มบริหารงานบุคคล
3. กลุ่มนโยบายและแผน
4. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
5. กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
6. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
7. กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
8. กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
9. กลุ่มกฎหมายและคดี
10. หน่วยตรวจสอบภายใน

ภาพ 1 โครงสร้างการบริหารจัดการภายใน สพป.น่าน 1

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 1, 2562ก, หน้า 2

ทิศทางการพัฒนาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 มีภารกิจหลักในการจัดและส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไปในทิศทางที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดน่าน แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ปี 2562–2564 ซึ่งได้กำหนดทิศทางการพัฒนาไว้ ดังนี้

วิสัยทัศน์

“สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน สืบสานวัฒนธรรมประเพณีวิถีคนน่าน อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมและน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน”

พันธกิจ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ
2. สืบสานวัฒนธรรม ประเพณี ตามวิถีชีวิตคนน่านและเสริมสร้างคุณธรรม จิตสำนึกในความเป็นไทยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
4. ส่งเสริมการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

1. ผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษาและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนมีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย มีคุณภาพ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และเสมอภาค
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา มีประสิทธิภาพและเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสืบสานวัฒนธรรม ประเพณี ตามวิถีชีวิตคนน่าน
4. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับผู้เรียน และบุคลากรทางการศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่งเสริมการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยการมีส่วนร่วม

นโยบาย

นโยบายที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

นโยบายที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

นโยบายที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคน และการสังคมแห่งการเรียนรู้

นโยบายที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันทางการศึกษา

นโยบายที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

นโยบายที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบการบริหารจัดการศึกษา

กลยุทธ์

1. ส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สืบสานวัฒนธรรมประเพณี วิถีน่าน สู่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
2. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
3. สนับสนุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน
4. พัฒนาศักยภาพและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
5. ส่งเสริมการสร้างโอกาสความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันทางการศึกษา
6. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
7. พัฒนาประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วม

เป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดน่าน

วิสัยทัศน์แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดน่าน (พ.ศ. 2562-2564)

“คนน่านได้รับการศึกษาตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีทักษะอาชีพ สืบสานวัฒนธรรม วิถีน่านที่สอดคล้องกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนที่มีความสุข พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21”

เป้าหมาย

1. คนน่านได้รับโอกาสทางการศึกษาตลอดชีวิตที่หลากหลายและมีคุณภาพ
2. สถานศึกษาทุกแห่งได้รับการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานการศึกษาของชาติ
3. คนน่านได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน มีอาชีพ มีงานทำ เป็นคนดีและมีความสุข
4. สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่สืบสานวัฒนธรรมวิถีน่าน

5. สถานศึกษามีการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม สร้างคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกที่ศตวรรษที่ 21 สู่ห้องเรียน

6. หน่วยงานทางการศึกษามีการพัฒนาระบบบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม

จุดเน้นการพัฒนา

จุดเน้นที่ 1 ด้านความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

1. คนน่านมีความปรองดองสมานฉันท์ที่มีความจงรักภักดีธำรงไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. สถานศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษตามแนวตะเข็บชายแดนและพื้นที่สูงได้รับการสนับสนุนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของความต้องการเพิ่มขึ้น

3. คนน่านมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมหลักคนไทย 12 ประการ

จุดเน้นที่ 2 ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

1. สถานศึกษามีการผลิตผู้เรียนที่มีคุณภาพ มีทักษะอาชีพตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในจังหวัดน่านและสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2. สถานศึกษาได้รับการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมการจัดการเรียน การสอนที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

3. ผู้เรียนจบหลักสูตรการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา/อุดมศึกษา ได้งานทำ

จุดเน้นที่ 3 ด้านการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

1. คนน่านมีทักษะความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

2. สถานศึกษาได้รับการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมตามหลักสูตรที่เสริมสร้างการสืบสาน วัฒนธรรมวินิตน่าน

3. หน่วยงานทางการศึกษามีการพัฒนาระบบและกลไกการติดตาม การวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

4. สถานศึกษาได้รับการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มี คุณภาพมาตรฐาน

5. หน่วยงานทางการศึกษามีการส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

จุดเน้นที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมทางการศึกษา

1. คนงานได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ
2. สถานศึกษาได้รับการพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาให้กับคนทุกช่วงวัย
3. หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษามีข้อมูลด้านการศึกษาที่มีมาตรฐาน เชื่อมโยงและเข้าถึงได้
4. สถานศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือได้รับการช่วยเหลือและพัฒนาเป็นพิเศษและเร่งด่วน

จุดเน้นที่ 5 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

1. สถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติและรักป่านานเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2. สถานศึกษามีการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
3. สถานศึกษาได้มีการพัฒนาองค์ความรู้งานวิจัยและนวัตกรรมด้านการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
4. คนงานได้รับการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

จุดเน้นที่ 6 ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบการบริหารจัดการศึกษา

1. หน่วยงานทางการศึกษามีการบริหารและการจัดการตามหลักธรรมาภิบาล
2. หน่วยงานทางการศึกษามีการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา
3. หน่วยงานทางการศึกษามีพัฒนาระบบบริหารงานบุคลากรของครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาซึ่งนอกจากจะมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาแล้วยังมีหน้าที่ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ทั้งนี้ เพราะโรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์และมีผลกระทบซึ่งกันและกันอยู่ตลอดเวลา ผลกระทบของโรงเรียนต่อชุมชนคือ ความสามารถในการจัดการศึกษาของโรงเรียนซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพของบุคคลในชุมชนนั้น ในขณะที่เดียวกันชุมชนก็มีผลกระทบต่อโรงเรียนเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ในการจัด

การศึกษาจะได้ผลเพียงใดขึ้นอยู่กับความร่วมมือและการสนับสนุนของชุมชน ถ้าหากชุมชนไม่ให้ความร่วมมือหรือไม่ให้การสนับสนุนโรงเรียนก็ไม่สามารถจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเป็นไปในลักษณะที่พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ดังนั้น จึงเห็นว่า งานของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนชุมชน เป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งของโรงเรียน

ความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากการศึกษาเอกสารของผู้วิจัย พบว่า นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

จิรพันธ์ หนูผาสุก (2558, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า เป็นการร่วมกันดำเนินงาน ให้ความช่วยเหลือร่วมมือสนับสนุน และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในทุก ๆ ด้าน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งโรงเรียนและชุมชน

ณัฐ วรรณบุตร (2551, หน้า 11) กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การสร้างความรู้และความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และยังเป็นโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนของชุมชนอย่างแท้จริง

ทัชชัย ผ่องสวัสดิ์ (2555, หน้า 13) ได้ให้ความหมายความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง กระบวนการบริหารงานเพื่อแสวงหาความร่วมมือ การติดต่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจเพื่อนำมาซึ่งการดำเนินการความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาและชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ

ปัทมาพร แสงแจ่ม (2559, หน้า 13) ได้ให้ความหมายความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง กิจกรรมการดำเนินงาน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อันจะนำไปสู่การสร้างความสำเร็จของการจัดการศึกษาที่มีต่อนักเรียน ซึ่งเป็นเยาวชนของชุมชน

รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559, หน้า 26) กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การวางแผนดำเนินการบริหารงาน และการติดต่อประสานความร่วมมือในชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน บุคคล และการสร้างความเข้าใจระหว่างชุมชน ผู้บริหาร คณะครู อาจารย์ เพื่อสร้างความรู้สึกรู้สึกว่าโรงเรียนเป็นของชุมชนจริง ๆ ส่งเสริมเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนและที่ชุมชนจัดขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาทั้งในโรงเรียนและชุมชน

สมนึก พงษ์สกุล (2556, หน้า 13) กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นวิธีการหรือกระบวนการใด ๆ ที่เกิดจากความร่วมมือจากชุมชนสู่โรงเรียน และจากโรงเรียนสู่ชุมชน เป็นการร่วมกันวางแผน ควบคุม ประสานงาน จัดบุคลากร และเผยแพร่ความรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ความรู้สึก และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนและพัฒนาชุมชนไปพร้อมกัน

สุภัค ภูมิवाल (2552, หน้า 21) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นแหล่งผลิต พัฒนา อบรม และคัดเลือกสมาชิกที่ดีและมีความสามารถให้แก่ชุมชน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนโรงเรียนด้วย เป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน เป็นศูนย์รวมของทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชน และเป็นศูนย์กลางชุมชนที่จะช่วยพัฒนาชุมชนกิจกรรมบริการในชุมชน

อรุณพ คุณเศรษฐ (2556, หน้า 9) ได้ให้ความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า การทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนการศึกษาให้ก้าวหน้าและประสิทธิภาพสูง

แฮร์ริส (Harris, 1975, p. 13) ได้ให้ความหมายว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน แจ่มชัดความเคลื่อนไหวทางการศึกษาให้ชุมชนทราบแสวงหาความช่วยเหลือจากชุมชน ตลอดจนเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การดำเนินงานทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับประชาชนหรือการดำเนินการของโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน การดำเนินการของโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ได้แก่ การติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน การร่วมกันกำหนดความมุ่งหมายและนโยบายของโรงเรียน ตลอดจนการร่วมมือพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนเพื่อชุมชนในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กล่าวได้ว่า โรงเรียนนอกจากเป็นสถาบันการศึกษาแล้ว โรงเรียนยังมีลักษณะเป็นสถาบันของสังคมท้องถิ่นอีกด้วย การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีประโยชน์กับชุมชนจากการศึกษาเอกสารของผู้วิจัย พบว่า นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

กาญจนา สิงห์มณี (2553, หน้า 17) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความมุ่งหมายการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า บุคลากรในโรงเรียนต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับ ชุมชนที่ โรงเรียนตั้งอยู่อย่างละเอียดลึกซึ้ง เพื่อที่จะสามารถปรับบทบาทให้สอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชนการดำเนินการต้องทำด้วยความบริสุทธิ์ใจตรงไปตรงมา เป็นไปในทาง สร้างสรรค์ มีความต่อเนื่องมีวิธีการหลาย ๆ อย่างที่ง่าย คล่องตัว และยืดหยุ่นได้เหมาะสมกับ สถานการณ์ เวลา และโอกาส

จิรพันธ์ หนูผาสุก (2558, หน้า 15) ได้ให้ความหมายของความมุ่งหมายของ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความมุ่งหมายเพื่อให้ชุมชนมีความเข้าใจที่ดีต่อโรงเรียน ซึ่งจะทำให้โรงเรียนรับการส่งเสริม สนับสนุน ได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลือจากชุมชนซึ่งจะเอื้ออำนวยให้โรงเรียน ดำเนินงานด้านต่าง ๆ ไปได้ด้วยดี

ปัทมาพร แสงแจ่ม (2559, หน้า 14) ได้ให้ความหมายของความมุ่งหมายของ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังนี้

1. มีการใช้วิธีที่หลากหลายในการสร้างความสัมพันธ์และต้องทำอย่างต่อเนื่อง
2. ต้องยึดหลักมนุษยสัมพันธ์เพื่อให้มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์และเวลาเพื่อให้ โรงเรียนและชุมชนต้องมีความเข้าใจอันดีต่อกัน
3. ปรับบทบาทให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและเข้าใจชุมชนอย่างละเอียด
4. มีการชี้แจงผลการดำเนินงานของโรงเรียน

อรสา หวังสวาท (2549, หน้า 19) ได้สรุปสาระสำคัญไว้ว่า ความมุ่งหมายในการ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น ที่สำคัญก็ถือเป็น การสร้างประโยชน์ให้ ทั้งทางบ้าน โรงเรียน และชุมชน โดยทุกฝ่ายมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพื่อความสัมพันธ์ที่ดี ต่อกัน เป็นหนทางนำไปสู่การทำงานร่วมกัน และสามารถร่วมมือร่วมใจกันในการพัฒนา การจัดกิจกรรมทุกชนิดที่โรงเรียนได้จัดกระทำขึ้น และจะเป็นสื่อเผยแพร่เกียรติคุณของ โรงเรียนทำให้ชุมชนเกิดความเชื่อถือ และนิยมยกย่องโรงเรียนซึ่งจะเกิดผลดีกับทุกฝ่าย

ซัมซัน (Sumtion, 1996, pp. 104–106) กล่าวว่า ความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ สรุปได้ว่า เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา และเกิดความรู้สึกว่า เป็นหน้าที่ ของคนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกันระหว่าง บ้าน โรงเรียน ชุมชน โดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์ประชาชน ศูนย์การศึกษาและวัฒนธรรม และเป็นตัวนำในการนำความเจริญก้าวหน้ามาสู่ชุมชน

เป็นแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนกับชุมชน และเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นการตั้งเป้าหมายเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในการพัฒนาทั้งทรัพยากรในท้องถิ่น สภาพแวดล้อม และบุคลากรในชุมชน เพราะโรงเรียนและชุมชนต่างก็มีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกในชุมชนตามความต้องการของชุมชนให้ได้มากที่สุด

ความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียนเป็นสถาบันของชุมชน นอกจากมีหน้าที่ในการให้การศึกษาแล้ว ยังมีหน้าที่พัฒนาบุคลากรของชุมชนให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น ขณะเดียวกัน ชุมชนก็ต้องมีหน้าที่คอยช่วยเหลือและพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนและยังมีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนได้ดังนี้

กฤษณา แพทยานนท์ (2552, หน้า 14) สรุปไว้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้อผูกพันกันประสานความร่วมมือซึ่งกันและกัน ทั้งสองฝ่ายเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ โรงเรียนเป็นแหล่งความรู้วิทยากรแก่ชุมชน เป็นศูนย์รวมสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน เข้าใจการดำเนินงานและความต้องการของโรงเรียนขณะเดียวกันโรงเรียนก็เข้าใจความต้องการของชุมชนและเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน การพัฒนาชุมชนให้ก้าวหน้าก็เท่ากับเป็นการพัฒนาโรงเรียนด้วย

กาญจนา สิงห์มณี (2553, หน้า 12) กล่าวไว้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทำให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษา พัฒนาเยาวชนอันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนและประเทศชาติต่อไป

คณิงนิจ กฤษนาม (2553, หน้า 16-17) สรุปไว้ว่า เป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีและแก้ปัญหาความขัดแย้งพร้อมเกิดความสามัคคีของทั้งโรงเรียนและชุมชน เป็นการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ วิทยากรต่าง ๆ ในการศึกษาแก่เยาวชนและประชาชน เป็นการร่วมกันเพื่อคัดสรรและปลูกฝังจริยธรรม คุณธรรม คุณภาพการศึกษาให้กับสมาชิกที่ดีของสังคม เป็นการรวมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนโดยโรงเรียนเป็นอุทยานและแหล่งวิทยากรต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนเป็นการดำเนินงานร่วมกันในการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาของโรงเรียนและชุมชน เป็นการทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เกิดทัศนคติที่ดีต่อกันในการร่วมกันสร้างสรรค์

ความพร้อมทุก ๆ ด้านของโรงเรียนและชุมชน และเป็นการดำเนินงานร่วมกันเพื่อสร้างมาตรฐานคุณภาพทางการศึกษา คุณภาพชีวิต วัฒนธรรม ชนบทธรรมนิยม ประเพณี สิ่งแวดล้อมและพลังงานของชาติ ให้สืบทอดและพัฒนาต่อไปอย่างถาวรและมีกระบวนการที่ถูกต้องเหมาะสม และบรรลุตามวัตถุประสงค์เป้าหมายที่กำหนดไว้

จิรนนท์ หนูผาสุก (2558, หน้า 13) กล่าวถึง ความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ว่างานสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องผูกพันกัน ประสานงานความร่วมมือซึ่งกันและกัน ทั้งสองฝ่ายเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ โรงเรียนเป็นแหล่งความรู้วิทยากรแก่ชุมชน เป็นศูนย์รวมสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามีส่วนร่วมและช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน เข้าใจการดำเนินงานและความต้องการของโรงเรียน ขณะเดียวกันโรงเรียนก็เข้าใจความต้องการของชุมชนและเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน การพัฒนาชุมชนให้ก้าวหน้าก็เท่ากับเป็นการพัฒนาโรงเรียนด้วย

ทัชชัย ผ่องสวัสดิ์ (2555, หน้า 16) สรุปไว้ว่า ความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความสำคัญ ดังนี้

1. โรงเรียนเป็นแหล่งผลิต พัฒนา อบรม และคัดเลือกสมาชิกที่ดีแก่ชุมชนการเรียนรู้ของคนในชุมชน

2. โรงเรียนเป็นแหล่งรวมวิชาการในสาขาต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวก

3. โรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรมของชุมชน

4. โรงเรียนเป็นศูนย์รวมของชุมชน กิจกรรมและบริการต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นที่โรงเรียน

ปัทมาพร แสงแจ่ม (2559, หน้า 17) กล่าวว่า ความสำคัญและความจำเป็นระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ

1. โรงเรียนเป็นแหล่งส่งเสริมความรู้ อบรม ผลิตสมาชิกที่ดีให้แก่ชุมชน

2. โรงเรียนเป็นแหล่งปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม การศึกษาที่ดีมีคุณภาพต่อเยาวชน

3. โรงเรียนและชุมชนมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน มีการให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่

มาตรฐานทางการศึกษา

รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559, หน้า 30) กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความสำคัญ ดังนี้

1. โรงเรียนเป็นหน่วยหนึ่งของชุมชน เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไปโรงเรียนก็ต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำชุมชนในฐานะที่เป็นหน่วยเตรียมสมาชิกของชุมชน

2. เสริมสร้างโรงเรียนและชุมชนให้เหมาะสมกับสภาพแห่งความเปลี่ยนแปลงของสังคมหรือชุมชน สามารถร่วมแรงร่วมใจกันทำกิจกรรมอันใดอันหนึ่งกับโรงเรียน

3. โรงเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือกันพัฒนาชุมชน ที่เป็นประโยชน์ เช่น ร่วมกิจกรรมในวันประเพณีสำคัญทางศาสนา จัดกิจกรรมบริการอาคารสถานที่

4. เปิดโอกาสให้ชุมชนและโรงเรียนได้มีส่วนร่วม รับรู้และแก้ไขปัญหาซึ่งกันและกัน การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ถือเป็นงานที่สำคัญยิ่งงานหนึ่งของโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการดำเนินงานของโรงเรียน การละเลยไม่เห็นความสำคัญของชุมชนเป็นการมองข้ามการดำเนินงานของโรงเรียน อาจจะทำให้เกิดอุปสรรคต่อการดำเนินการได้

5. เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มคนที่เป็นปัญหาต่อการศึกษา

6. เพื่อปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนตามความต้องการของชุมชน เพราะการเรียนการสอนของโรงเรียนต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชุมชน

7. เพื่อใช้ทรัพยากรของชุมชนให้เป็นประโยชน์ เพราะในชุมชนมีทรัพยากรมากมาย ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ บุคคล สถาบัน และวัฒนธรรมพื้นบ้านด้วยกัน

8. ทำให้โรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจชุมชนดี ทั้งในด้านปัญหาของชุมชน ความต้องการของชุมชน ทรัพยากรในชุมชน เพื่อโรงเรียนจะได้ช่วยแก้ปัญหาของชุมชน และปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับชุมชน

สมนึก พงษ์สกุล (2556, หน้า 19) กล่าวว่า ความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน รัฐได้ให้ความสำคัญต่อชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมทั้งเป็นความประสงค์ของประชาชนที่ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย ดังปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่ท้องถิ่นและบุตรหลานของตนเอง โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่จัดการศึกษาและร่วมในการจัดการศึกษา อบรมส่งเสริมภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นดังเช่น มาตรา 43 “การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน” และในมาตรา 81 “รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม” จึงได้มีกฎหมายการศึกษา ซึ่งถือได้ว่าเป็นกฎหมายฉบับแรกของประเทศไทย คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 ได้บัญญัติในส่วนที่กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น

สมาน อัครภูมิ (2551, หน้า 25) เสนอว่า งานความสัมพันธ์กับชุมชน มิได้กำหนดไว้ในการกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แต่ได้กำหนดการมีส่วนร่วมของชุมชนไว้หลายมาตราและหลายลักษณะ เช่น กำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของกรรมการการศึกษาในหลายระดับ เช่น ระดับกระทรวง (มาตรา 35) ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา (มาตรา 38) เป็นต้น มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยวิธีการต่าง ๆ และในมาตรา 58 (2) กำหนดให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ เช่นเดียวกันกับที่ระบุไว้ในมาตรา 29 นั้นช่วยกันระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษา

สุภัค ภูมิवाल (2552, หน้า 21) สรุปไว้ว่า ความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น เป็นเพราะโรงเรียนเป็นแหล่งผลิต พัฒนา อบรม และคัดเลือกสมาชิกที่ดีมีความสามารถให้แก่ชุมชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนโรงเรียนด้วยโรงเรียนเป็นศูนย์กลางชุมชนที่จะช่วยพัฒนาชุมชน จัดกิจกรรมบริการชุมชน

อรธณพ คุณเศรษฐ (2556, หน้า 14) กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษา

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะการมีส่วนร่วมของครอบครัวหรือสมาชิกในชุมชนล้วนมีความสำคัญ และมีอิทธิพลโดยตรงต่อการพัฒนาเด็ก เยาวชน และนักเรียนอย่างครอบคลุมทุกมิติ ทั้งการเรียนรู้ การปฏิบัติตน และการประสบความสำเร็จในชีวิต ยิ่งไปกว่านั้น การศึกษาเพิ่มเติมยังพบว่า ปัจจัยบทบาทของชุมชนหรือสภาพแวดล้อมโดยรอบที่อยู่อาศัยของนักเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งควรบูรณาการการทำงานควบคู่ไปพร้อม ๆ กับบทบาทของโรงเรียนต่อการพัฒนานักเรียนอย่างยั่งยืน

แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

แนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น จำเป็นต้องมีมาตรการในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนนั้น ๆ มีผู้เสนอแนวความคิดที่เป็นประโยชน์และสามารถปฏิบัติได้มีหลายแนวคิดด้วยกัน ดังนี้

จිරันท์ หนูพาสุก (2558, หน้า 18) ได้เสนอแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1. ด้านงานกรรมการสถานศึกษา หมายถึง งานที่จะต้องดำเนินการตั้งแต่การสรรหา การเสนอแต่งตั้ง การเสริมความรู้บทบาทหน้าที่ การจัดประชุมและดูแลให้ปฏิบัติตามระเบียบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพโดยการพัฒนาตามที่รัฐต้องการ ซึ่งเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีแนวปฏิบัติดังนี้ วางแผนเกี่ยวกับการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการสถานศึกษาดำเนินการติดต่อบุคคลที่จะแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสถานศึกษา ซึ่งแจ้งบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาแก่บุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้ง เสนอรายชื่อบุคคลที่คัดเลือกเพื่อการแต่งตั้งเป็นกรรมการสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัด คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้มีบทบาทในการพัฒนาโรงเรียน และจัดให้มีสมุทบันท์การประชุมและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกรรมการสถานศึกษา

2. ด้านงานสานสัมพันธ์ หมายถึง การดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดงานวันสำคัญต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมกีฬา การเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น การให้บริการด้านวิชาการ การเป็นวิทยากรฝึกอบรม และการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น

3. ด้านงานเยี่ยมบ้านนักเรียน หมายถึง วิธีการศึกษา รวบรวมข้อมูล ที่ช่วยให้ครูได้ทราบชีวิตความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียน โดยการพบปะสนทนากับผู้ปกครองนักเรียน เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น เจตคติซึ่งกันและกัน ตลอดจนจนเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ทำให้ครูได้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น

4. ด้านทุนทรัพย์เพื่อการพัฒนาการศึกษา คือ การรับความช่วยเหลือจากชุมชน ทุกอย่าง ทั้งทางด้านวิทยากร แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ สถานที่ หรือคำแนะนำ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวโรงเรียนได้วางแผนหรือโครงการขอรับความช่วยเหลือล่วงหน้าและ

เมื่อได้รับการสนับสนุนจะจัดกิจกรรมยกย่องให้เกียรติ ออกใบอนุโมทนา หรือรายงานผู้บังคับบัญชาชั้นสูงเพื่อออกเกียรติบัตรตอบแทนตามระเบียบทางราชการต่อไป

ณัฐพงศ์ แก้วตาปี (2546 อ้างอิงใน เสน่ห์ เหลือชนธ์, 2551, หน้า 17) กล่าวว่า โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด โรงเรียนเป็นแหล่งให้ความรู้และประสบการณ์ชีวิตแก่เยาวชนและสมาชิกในชุมชน ในการศึกษาหาความรู้นั้น นอกจากโรงเรียนได้มีการเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียนยังศึกษาหาความรู้ได้จากแหล่งอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณีนิยม ความเชื่อ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งสิ่งดังกล่าวเหล่านี้มีมากมายหลากหลายในชุมชน โรงเรียนจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน สนับสนุนกิจกรรมพัฒนาโรงเรียนโดยการจัดตั้งในรูปแบบของสมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า คณะกรรมการสถานศึกษามูลนิธิและชมรมต่าง ๆ เป็นต้น

พนิจดา วีระชาติ (2542, หน้า 55-56) ได้เสนอแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1. จัดให้มีการปฐมนิเทศผู้ปกครองของนักเรียนในวันเปิดภาคเรียนโดยชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และการดำเนินงานของโรงเรียนทั้งด้านการสอน การอบรมปณิธาน และการพัฒนาในด้านต่าง ๆ
2. เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมชมโรงเรียน เช่น มาชมการเรียนการสอน ชมการแสดงของนักเรียนชมนิทรรศการที่โรงเรียนจัดขึ้น
3. เชิญผู้ปกครองมาร่วมแก้ไขปัญหบางอย่างเกี่ยวกับเด็กก้าวร้าว เด็กติดยาเสพติด ฯลฯ
4. ให้ครูไปเยี่ยมผู้ปกครองและนักเรียนที่บ้าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันและมีความสนิทสนมซึ่งกันและกัน ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เชิญมาเป็นวิทยากรในเรื่องที่เขามีความถนัดและชำนาญสูงเชิญมาเป็นกรรมการในงานที่โรงเรียนจัดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันกีฬาการจัดงานประเพณี หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนใจร่วมกัน ถ้าเป็นไปได้ อาจเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานของโรงเรียนทั้งในด้านหลักสูตร อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนจัดตั้งสมาคมครูและผู้ปกครองขึ้น เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและบ้านให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น หลังจากที่สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองได้แล้วโรงเรียนควรขยายความสัมพันธ์ไปสู่ชุมชนโดยการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบสร้างความเชื่อถือและความมั่นใจ ตลอดจนความนิยมในหมู่ประชาชนโดยการกระตุ้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษา สนับสนุนประชาชน

เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน หรือให้ความช่วยเหลือกิจการโรงเรียน โรงเรียนอาจจะประเมินความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการศึกษา และสนองความต้องการดังกล่าวให้ได้มากที่สุด และพยายามให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชน ทั้งในด้านวิชาการ และการพัฒนาท้องถิ่น เช่น โรงพยาบาลสถานีอนามัย สถานีตำรวจ หน่วยพัฒนาชุมชน หน่วยปราบปรามยาเสพติด ศูนย์เยาวชน ศูนย์สุขภาพจิต หรือแม้แต่หน่วยงานของเอกชนที่ตั้งอยู่ในชุมชนนั้นไม่ว่าจะเป็น ธนาคาร บริษัทห้างร้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษาและการแก้ปัญหาของชุมชนให้มากที่สุด

รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559, หน้า 32) กล่าวว่า แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มี ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน
2. การให้บริหารชุมชน
3. การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน
4. การได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนร่วมมือในการพัฒนาชุมชน
5. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

อัจฉราวดี บัวเกตุ (2547, หน้า 18) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ ดังนี้

1. ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนที่ตั้งอยู่และสามารถดำเนินการโดยการปรับสภาพของบุคลากรและโรงเรียนให้เข้ากับสภาพของชุมชนนั้น ตลอดจนจัดการประชาสัมพันธ์โรงเรียน เพื่อให้ชุมชนได้รับทราบความเคลื่อนไหวของโรงเรียนอยู่เสมอ
2. การดำเนินงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะต้องเป็นไปด้วยกระบวนการไม่ตรีสองทาง คือ ทั้งโรงเรียนและชุมชนจะต้องมีความเข้าใจกันดีซึ่งกันและกันและร่วมกันดำเนินงานโดยใช้กระบวนการแบบพรรคพวก
3. ต้องดำเนินการด้วยความบริสุทธิ์ใจ ตรงไปตรงมาเป็นไปในทางสร้างสรรค์และต่อเนื่อง
4. การดำเนินงานควรใช้วิธีการหลาย ๆ อย่างที่ง่ายและคล่องตัว มีการยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เวลา และโอกาส

สตูปลี และแรฟเฟอริตี้ (Stoops and Rafferty, 1961, pp. 515-519) กล่าวถึงแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไว้ว่า

1. ต้องเป็นทั้งกระบวนการทั้งรับข่าวและกระบวนการทำให้ข่าวกับชุมชน โดยที่บุคคลภายนอกโรงเรียนจะต้องทราบความเป็นมาต่าง ๆ ของชุมชนเป็นอย่างดี และ

ในเวลาเดียวกัน โรงเรียนจะต้องชี้แจงให้ประชาชนได้ทราบถึงอุปสรรค ปัญหา และวิธีดำเนินงานของโรงเรียน

2. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ถ้าจะให้ได้ดี ควรใช้วิธีหลาย ๆ ด้าน ไม่ควรทำเพียงด้านเดียว

3. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประการสำคัญที่สุด คือ จะต้องให้ประชาชนในชุมชนนั้นเข้าใจโรงเรียนให้มากที่สุด

4. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ควรจะต้องกระทำต่อเนื่องติดต่อกันตลอดไป

5. โรงเรียนควรให้ข้อมูลหรือข่าวสารที่น่าสนใจ ง่ายต่อการเข้าใจและควรต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ตาราง 2 แสดงการสังเคราะห์เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ที่	แนวคิด	จักรพันธ์ ทุมมาสุก (2558)	ณัฐพงศ์ แก้วตาปี (2551)	พนิชจดา วีระชาติ (2542)	รุ่งทิพย์ เข้มทิต (2559)	อัจฉราวดี บัวเกตุ (2547)	สตูปัส และแรฟเฟอริตี (1961)	ความถี่
1.	ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอน	/	/					2
2.	สนับสนุนกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน		/		/			2
3.	จัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง ครูและสมาคมศิษย์เก่า		/					1
4.	จัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา มูลนิธิ และชมรมต่าง ๆ	/			/	/		3
5.	ดำเนินงานสานสัมพันธ์	/						1
6.	ดำเนินงานเยี่ยมบ้านนักเรียน	/		/		/		3

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	แนวคิด	จิรนนท์ หนูผาสุก (2558)	ณัฐพงศ์ แก้วตาปี (2551)	พนิจดา วีระชาติ (2542)	รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559)	อัจฉราวดี บัวเกตุ (2547)	สตุปส์ และแรฟเฟอริดี (1961)	ความถี่
7.	ด้านงานทุนทรัพย์เพื่อพัฒนาการศึกษา	/						1
8.	ด้านงานประชาสัมพันธ์	/		/	/			3
9.	ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน				/	/	/	3
10.	ด้านการเสริมสร้างชุมชนกับ หน่วยงานอื่น				/	/	/	3
11.	ด้านการให้บริการชุมชน				/			1

จากตาราง 2 ผลการสังเคราะห์เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามตารางที่ได้ศึกษาจากแนวคิดของนักวิชาการทางการศึกษา พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีประเด็นทั้งหมด 11 ประเด็น ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจากความถี่ ตั้งแต่ 3 ขึ้นไป สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่สอดคล้องกับแนวทางของจิรนนท์ หนูผาสุก และรุ่งทิพย์ เข้มทิศ ในปัจจุบัน โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว สนใจที่จะศึกษางาน 5 ด้าน ที่นำมาปรับเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และสามารถที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้ ดังนี้

1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
 2. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน
 3. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น
 4. ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
 5. ด้านการเยี่ยมบ้านนักเรียน
- โดยมีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

กาญจนา สิงห์มณี (2553, หน้า 29) ได้ให้ความหมายของ การประชาสัมพันธ์ โรงเรียนไว้ว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียนในอันที่จะสร้างให้เกิดความสัมพันธ์ อันดีระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและสนับสนุนร่วมมือซึ่งกันและกัน โรงเรียนควรจัดทำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน จัดให้มีการออกเสียงตามสายในเรื่องต่าง ๆ จัดทำรายงานผลการเรียนความประพฤติของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบตลอดระยะ บริการสุขภาพของนักเรียน จัดให้มีการแสดงผลงานทางวิชาการ มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน จัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบการประชาสัมพันธ์ และจัดตั้งข่าวสารข้อมูลแก่ชุมชน

คณินิจ กฤษณาม (2553, หน้า 28) ได้สรุปไว้ว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียน คือ การเผยแพร่ข่าวสารเพื่ออธิบายถึงนโยบาย วัตถุประสงค์ การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยการประชาสัมพันธ์ ทำได้ด้วยวิธีการประชุม ผู้ปกครองการออกเยี่ยมบ้าน และการประชาสัมพันธ์ ด้วยสื่อสิ่งพิมพ์รูปแบบต่าง ๆ รวมทั้ง เทคโนโลยีด้วย เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือซึ่งกันและกัน

จร สุนทรายุทธ (2551, หน้า 453-455) ได้กล่าวถึง การประชาสัมพันธ์โรงเรียนว่า มีเป้าหมายที่สำคัญที่สุด คือ ความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับประชาชน หรือสถาบันต่าง ๆ อันจะเป็นรากฐานในการพัฒนาการศึกษาให้ได้ผลดียิ่งขึ้น วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ โรงเรียน จึงดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อสิ่งต่อไปนี้

1. ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา โดยโรงเรียนใช้วิธีการ การประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึก ความรู้ ความเข้าใจให้เกิดขึ้นในหมู่ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ทุกคนเป็นเจ้าของและเป็นหน้าที่ของแต่ละคนที่ต้องให้ความร่วมมือในการจัดและพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนด้วย

2. เพื่อเป็นการแถลง หรือแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน นักเรียน และการจัดการศึกษา

3. สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับระหว่าง นักเรียน ครู ผู้ปกครองและประชาชนในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ โดยอาศัยโรงเรียนเป็นทั้งศูนย์ประชาคม ศูนย์การศึกษา และ ศูนย์วัฒนธรรมของชุมชน

4. สร้างความเชื่อถือ ศรัทธา ความนิยมและความมั่นใจในโรงเรียนให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน

5. ส่งเสริมให้ครู นักเรียนและผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับร่วมมือกัน ในการแก้ปัญหาของเด็กทั้งทางโรงเรียนและที่บ้าน

6. เพื่อให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เข้าใจในระเบียบกฎเกณฑ์และเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องมีกฎระเบียบให้เข้าใจตรงกัน และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ของโรงเรียน

7. ประเมินความต้องการของผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการศึกษา เพื่อโรงเรียนจะได้หาทางสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของชุมชน

8. ช่วยแก้ไข ขจัดปัดเป่า และป้องกันความขัดแย้ง บรรเทาข้อข้องใจทั้งหลาย ด้วยการคาดการณ์ล่วงหน้าและค้นหาจุดบกพร่องต่าง ๆ ที่ครู นักเรียน ผู้ปกครองและประชาชน ที่มีต่อโรงเรียนให้หมดสิ้นไป และพยายามสร้างสิ่งที่จะทำให้ประชาชนมองโรงเรียนในแง่ดี ก่อให้เกิดความศรัทธา เลื่อมใสโรงเรียนอย่างแท้จริง

9. เพื่อเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เสนอแนะ เพื่อปรับปรุง ให้แนวความคิด มิใช่เพียงแต่เป็นความต้องการของครูหรือโรงเรียนเท่านั้น

10. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนหรือชักชวน ให้ผู้ปกครองและประชาชนเข้ามามีส่วน ช่วยเหลือกิจการด้านต่าง ๆ ด้วยกำลังกาย จิตใจ ปัญญาความคิด วัสดุ ตลอดจนเงินด้านการเงิน ที่โรงเรียนขาดแคลน เพื่อโรงเรียนจะได้บรรลุในการจัดการศึกษา ตามเป้าหมายอย่างสมบูรณ์

ปัทมาพร แสงแจ่ม (2559, หน้า 27) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การจัดทำเอกสารหรือสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน อันที่จะสร้างให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีการจัดให้มีออกเสียงตามสาย เรื่องต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนรับทราบ มีการจัดทำรายงานผลการเรียน รายงานความประพฤติและ ผลการตรวจสุขภาพของนักเรียนให้ผู้ปกครองรับทราบเพื่อสร้างความเชื่อมั่น มั่นใจใน โรงเรียน ถึงมาตรฐานด้านการศึกษาโดยการประชาสัมพันธ์ทำได้ด้วยวิธีการประชุมผู้ปกครอง การออก เยี่ยมบ้าน มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมและความก้าวหน้าในการ ดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและเพื่อก่อให้เกิด ความร่วมมือ สนับสนุนซึ่งกันและกัน

สมยศ ยิ่งยศเมธี (2550, หน้า 33) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียน คือ การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนอันจะช่วยให้โรงเรียนปฏิบัติงานได้สะดวกยิ่งขึ้น ในขายงานนี้อาจพิจารณา จากกิจกรรมต่อไปนี้

1. การประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงการปฏิบัติงานของโรงเรียน
2. การจัดทำจุลสารหรือพิมพ์เผยแพร่
3. จัดทำป้ายประกาศเผยแพร่ข่าวสารของทางโรงเรียน
4. การพบปะเยี่ยมเยียนในวาระที่เหมาะสม

เสน่ห์ เหลือพันธ์ (2551, หน้า 24) กล่าวว่า งานประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นงานที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ เพราะเป็นงานที่จะเผยแพร่ข่าวสาร การดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ และมีความภาคภูมิใจในผลงานร่วมกัน ทั้งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอื่นจะช่วยให้โรงเรียนปฏิบัติงานด้วยความสะดวกราบรื่นยิ่งขึ้น กิจกรรมที่ปฏิบัติโดยทั่วไป เช่น การประชุมผู้ปกครอง การจัดทำจุลสาร สิ่งพิมพ์ ป้ายประกาศ การพบปะเยี่ยมเยียน การออกข่าวทางสื่อมวลชน การจัดทำหอกระจายข่าวเสียงตามสาย หรือ การพูดประชาสัมพันธ์ในงานพิธีต่าง ๆ

รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559, หน้า 33) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง จัดทำวารสาร สิ่งพิมพ์ เผยแพร่ เสนอข้อมูล ของโรงเรียน ให้ผู้ปกครองทราบและเข้าใจ การจัดทำรายงานผลการเรียนของผู้เรียนจัดปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียนก่อนเปิดเรียนภาคต้น ของทุกปี เสนอการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนเผยแพร่ความเคลื่อนไหวในการบริหารโรงเรียน เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน จัดการประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจง การปฏิบัติงาน กฎ ระเบียบของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ โทรศัพท์ติดต่อผู้ปกครองเพื่อแจ้ง และรับทราบข้อมูลของนักเรียนจากผู้ปกครอง จัดงานนิทรรศการเผยแพร่ผลงานนักเรียน ประจำปี การออกข่าวสื่อสารมวลชน จัดทำข่าวเสียงตามสาย จัดทำป้ายนิเทศ เสนอผลงานนักเรียน

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานแบบถาวรระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์ จัดทำรายงานผลการเรียน จัดประชุมผู้ปกครอง จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานนักเรียน เพื่อให้ชุมชนทราบและมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองร่วมกัน เผยแพร่ข่าวสาร เสนอข้อมูลของโรงเรียน ให้ชุมชนได้ร่วมพัฒนาเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้โรงเรียนปฏิบัติงานไปได้ด้วยดีและประสบปัญหาน้อยลงหรือไม่มีปัญหาอีกต่อไป

2. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

โรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญ และเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด ดังนั้นภารกิจหลักของโรงเรียนคือการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีความเข้าใจอันดีต่อกันตลอดไป

สุรีย จันทรโมลี (2541, หน้า 3) กล่าวว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนว่า หมายถึง การที่กลุ่มบุคคลมีส่วนร่วมทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ร่วมความคิด ร่วมแรง ร่วมใจร่วมทุนทรัพย์ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมในการออกความคิดสร้างสรรค์ ร่วมพัฒนาเพราะการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทางสังคมที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับกลุ่ม และต้องการเห็นความสำเร็จของงานนั้น ๆ ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงรวมถึงการทำงานของบุคคล และกลุ่ม เพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ด้วยความตั้งใจ ในช่วงระยะเวลาหนึ่งอาจมีการแบ่งงาน รับผิดชอบตามความสามารถ หรือการตกลงร่วมกันปฏิบัติงานดังกล่าวด้วยความมีความไว้วางใจเป็นพื้นฐานผูกพัน และมีการเสริมพลังงานและการทำงานเป็นทีม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 55-63) กล่าวว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ถือเป็นงานหลักที่มีผลต่อการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนควรจะให้ความสำคัญและถือปฏิบัติอย่างจริงจัง เพราะถ้าโรงเรียนกับชุมชนมีการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กันแล้ว ความรู้สึกผูกพัน ความรักใคร่ ห่วงห่อหุ้มก็ย่อมเกิดขึ้นในการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนของบุคลากรในโรงเรียนนั้น ทุกกิจกรรมสามารถที่จะเข้าร่วมได้โดยการเรียนรู้จากคนในท้องถิ่น เพื่อให้ทราบข้อปฏิบัติตนในการเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างถูกต้องมั่นใจ โดยเฉพาะสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่มีวัฒนธรรม หลากหลายอย่างเช่น ชุมชนมุสลิมนั้นสถานศึกษาสามารถนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมเพื่อให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559, หน้า 35-36) กล่าวว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน หมายถึง โรงเรียนเข้าร่วมกับกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นในเครือข่ายของชุมชน ผู้บริหาร ครูนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาการนำนักเรียนไปช่วยชุมชนทำความสะอาดวัด นำนักเรียนช่วยกันปลูกต้นไม้ในชุมชน ผู้บริหาร ครูนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น ผู้บริหาร ครูนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีของท้องถิ่น ผู้บริหาร ครูนำนักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของชุมชนผู้บริหาร ครูนำนักเรียนไปช่วยพัฒนาชุมชนโดยการปลูกข้าว ทำนา ร่วมมือกับผู้ปกครองวางแผนและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน คือ การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนของบุคลากรในโรงเรียนนั้น ทุกกิจกรรมสามารถที่จะเข้าร่วมได้ โดยการ

เรียนรู้จากคนในท้องถิ่นที่มีเป้าหมายหลักในการตอบสนองต่อความต้องการร่วมกันของโรงเรียนและชุมชน โดยให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี และทัศนคติของบุคคลในชุมชน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันวางแผนและช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุดแก่ตัวนักเรียนเอง

3. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น

กาญจนา สิงห์มณี (2553, หน้า 24) ได้สรุปไว้ว่า โรงเรียนจะเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ได้โดยผู้บริหารและครูควรมีความอ่อนน้อม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อชุมชน เข้าใจขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน รวมทั้งเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองนักเรียน โดยเขียนสมุดประจำตัวนักเรียน และจดหมายถึงผู้ปกครองออกเยี่ยมบ้านนักเรียน เชิญผู้ปกครองร่วมชมกิจกรรมและการแสดงของนักเรียน ประชุมครูกับผู้ปกครอง และจัดตั้งสมาคมครูและผู้ปกครอง

เกียรติศักดิ์ บึงราษฎร์ (2555, หน้า 29) ได้สรุปไว้ว่า การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นโรงเรียนจะต้องมีการวางแผนดำเนินการ โดยมีการกำหนดบุคลากรในการประสานงาน อีกทั้งดำเนินการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน ทั้งทางด้านศาสนา งานประเพณีต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนและหน่วยงานอื่นตามโอกาสอันควร และจะต้องมีการประเมินผลความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นระยะ ๆ ตามที่กำหนดไว้ในโครงการ

คณินิจ กฤษนาม (2553, หน้า 25) ได้สรุปไว้ว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น โรงเรียนต้องดำเนินการให้ครูมีส่วนร่วมในการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่การเยี่ยมบ้านนักเรียน การประชุมผู้ปกครอง รวมทั้งการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น การจัดการแข่งขันกีฬา การจัดงานประเพณีต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น

ปัทมาพร แสงแจ่ม (2559, หน้า 28) กล่าวว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น หมายถึง โรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมและช่วยเหลือชุมชนในการจัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา พระมหากษัตริย์ที่ชุมชนและหน่วยงานอื่นจัดขึ้นตามโอกาส เข้าใจขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนและเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีและวัฒนธรรมที่ชุมชนจัดขึ้น มีการส่งบุคลากรของโรงเรียนเข้าร่วมเป็นกรรมการตัดสินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน มีการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนโดยการมีจดหมายถึงผู้ปกครอง ออกเยี่ยมบ้านนักเรียน เชิญผู้ปกครองร่วมกิจกรรมและการแสดงของนักเรียน ประชุมครูกับผู้ปกครอง มีการจัดกิจกรรมจิตอาสาเพื่อร่วมกันพัฒนาชุมชนการร่วมกันส่งเสริมให้มิวิทยาการ

บุคคลภายนอกมาให้ความรู้กับนักเรียน จัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬา การจัดงานประเพณีต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น

รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559, หน้า 38) ได้กล่าวว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น หมายถึง โรงเรียนได้เสริมสร้างความสัมพันธ์โดยครูและนักเรียนนำการแสดง ด้านดนตรี นาฏศิลป์ ร่วมงานกับชุมชน ผู้บริหาร เป็นวิทยากรฝึกอบรม และการประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ประสานความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือชุมชนและหน่วยงานอื่น เชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ศิษย์เก่าเข้ามาจัดตั้งกลุ่มชมรมสมาคม เชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองมาร่วมงานวันปีใหม่ เชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองมาร่วมงานวันลอยกระทง เชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองมาร่วมงานวันพ่อ เชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองมาร่วมงานวันแม่ เชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองมาร่วมงานไหว้ครู เชิญคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันวางแผนจัดกิจกรรมให้สอดคล้องความต้องการของชุมชน

สมยศ ยิ่งยศเมธี (2550, หน้า 32) ได้ให้กล่าวถึง การเสริมสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นไว้ว่า คือ การดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น เช่น

1. การให้บุคลากรในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน เช่น การมาร่วมงานมงคลสมรสของคนในชุมชนหรือการช่วยเหลืองานอุปสมบท เป็นต้น
2. การจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น การร่วมกันจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ไมตรีอันดีต่อกัน เป็นต้น
3. การจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมศิษย์เก่าหรือสมาคมครูและผู้ปกครอง

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น หมายถึง การดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีกับชุมชน ได้แก่ การนำนักเรียนเข้าร่วมการแสดงดนตรี นาฏศิลป์ การส่งบุคลากรของโรงเรียนเข้าร่วมเป็นวิทยากรหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น การให้บริการและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น การเชิญชวนวิทยากรจากชุมชนหรือหน่วยงานภายนอก เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา

การบริหารโรงเรียนในยุคปฏิรูปการศึกษามีการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสำคัญในฐานะที่เป็นเครื่องมือ มาตรการ หรือกลไกในการบริหารและการจัดการศึกษาของชาติซึ่งจะช่วยกำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนกิจการทั้งปวงของสถานศึกษาทั้งทางด้านวิชาการ บุคคล การเงินและงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารและจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนท้องถิ่น ชุมชน สังคม และประเทศชาติ จึงได้มีหน่วยงานและนักวิชาการได้ให้ความหมายเกี่ยวกับด้านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

กาญจนา สิงห์มณี (2553, หน้า 26) ได้กล่าวว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ คณะบุคคลซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนที่ทำงานร่วมกับสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ เป็นงานที่ โรงเรียนต้องดำเนินการตั้งแต่สรรหา การเสนอแต่งตั้ง การเสริมความบทบาทหน้าที่การจัดประชุมและดูแลให้ปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการพัฒนาตามที่รัฐต้องการ หน้าที่หลัก คือ การกำกับดูแลสนับสนุน และส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารงานให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนเป็นไปตามความต้องการของชุมชน

คณินิจ กฤษนาม (2553, หน้า 23) ได้สรุปไว้ว่า งานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ร่วมกับสถานศึกษาในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพต่อการบริหารโรงเรียน

จิรพันธ์ หนูผาสุก (2558, หน้า 20) สรุปได้ว่า ด้านงานกรรมการสถานศึกษา หมายถึง งานที่จะต้องดำเนินการตั้งแต่การสรรหาการเสนอแต่งตั้ง การเสริมความรับบทบาทหน้าที่ การจัดประชุมและดูแลให้ปฏิบัติตามระเบียบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพโดยการพัฒนาตามที่รัฐต้องการ ซึ่งเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีแนวปฏิบัติ ดังนี้ วางแผนเกี่ยวกับการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการสถานศึกษาดำเนินการติดต่อบุคคลที่จะแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสถานศึกษา ชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาแก่บุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้ง เสนอรายชื่อบุคคลที่คัดเลือกเพื่อการแต่งตั้งเป็นกรรมการสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัด คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดให้มีการประชุม

คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้มีบทบาทในการพัฒนาโรงเรียน และจัดให้มีสมุดบันทึกการประชุมและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกรรมการสถานศึกษา

ปัทมาพร แสงแจ่ม (2559, หน้า 24) สรุปได้ว่า งานกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน หมายถึง บทบาทหน้าที่หลักร่วมกำหนดนโยบาย แผนพัฒนาของสถานศึกษาและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีมาตรฐานในด้านการจัดการเรียนการสอน คอยกำกับและติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียน มีส่วนร่วมพิจารณาและเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน สนับสนุนและให้คำปรึกษาด้านการประกันคุณภาพโรงเรียน มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางและให้คำปรึกษาด้านการบริหารโรงเรียน ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการศึกษาแก่นักเรียน เพื่อให้ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันทั้งในและนอกเขตบริการ มีส่วนร่วมในการบริหารการเงินและงบประมาณของโรงเรียน และมีส่วนร่วมจัดทำหลักสูตรเพื่อให้ตอบสนองตรงตามความต้องการของชุมชน

สมนึก พงษ์สกุล (2556, หน้า 32) คณะกรรมการ หมายถึง กลุ่มบุคคลจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เข้ามาร่วมกันเป็นคณะปฏิบัติหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษาตลอดจนเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน เพื่อให้การบริการและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารงานโรงเรียน ในปัจจุบันมีความจำเป็นอย่างยิ่งต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการด้วยความมุ่งมั่นที่จะให้งานโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนั้น โรงเรียนและชุมชนจะต้องทำความเข้าใจและถือปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามที่มุ่งหวัง

อรธณพ คุณเศรษฐ (2556, หน้า 27) ได้กล่าวว่า งานกรรมการสถานศึกษา เป็นงานที่ผู้มีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาสถานศึกษาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีร่วมจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านวิชาการ ระดมทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการศึกษาตลอดจนประสานงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง งานที่โรงเรียนต้องดำเนินการตามระเบียบร่วมกับชุมชน และแต่งตั้งบุคคลเพื่อทำหน้าที่ในการส่งเสริมโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน มีการเชิญชวน ประชุม ให้เกียรติ ยกย่องคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้มีบทบาทในการ

พัฒนาโรงเรียน วางแผนพัฒนาโรงเรียนให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียน

5. ด้านการเยี่ยมบ้านนักเรียน

การเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน พร้อมทั้งความร่วมมืออย่างใกล้ชิดของครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ปกครองนักเรียน

การที่ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาจะจัดบริการ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สนองตอบความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้น จำเป็นต้องมีข้อมูลรายละเอียดของนักเรียนแต่ละคนอย่างชัดเจน สามารถรู้จุดอ่อนจุดแข็ง ข้อจำกัด รวมถึงสัญญาณอันตรายหรือข้อบ่งบอกที่จำเป็นต้องให้การดูแลช่วยเหลือการพิทักษ์ ปกป้อง ค้ำจุน และการพัฒนาส่งเสริมจากครู อาจารย์ ผู้ปกครอง และผู้มีหน้าที่รับผิดชอบได้อย่างถูกต้อง อาจต้องอาศัยเทคนิคและเครื่องมือต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล อาทิ ระเบียบสนทนาแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบบันทึกสุขภาพ บันทึกประจำวัน การศึกษารายกรณี สังคมมิติ บทบาทสมมติ ภาพวาดเรียงความ อัตชีวประวัติ เป็นต้น

แต่ละเทคนิควิธีมีขั้นตอนที่ง่ายง่ายแตกต่างกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความถนัดของครู อาจารย์ และสภาพปัญหาของนักเรียนในแต่ละกรณี นักเรียนบางคนอาจรู้จักได้ง่าย แต่นักเรียนบางคนอาจต้องใช้ความพยายาม และเครื่องมือหลายประเภท เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง การเยี่ยมบ้านเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ได้รับานิยม และสามารถรู้จักนักเรียนได้อย่างลึกซึ้ง ช่วยให้เห็นสภาพของนักเรียนแต่ละคนได้ในทุกมิติ

การเยี่ยมบ้านเป็นวิธีการหนึ่งในขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นขั้นตอนแรก ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเยี่ยมบ้านนักเรียน มีรายละเอียดและแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

นิยามและความหมาย

การเยี่ยมบ้านนักเรียน หมายถึง วิธีการศึกษา รวบรวมข้อมูล ที่ช่วยให้ครูได้ทราบชีวิตความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียน โดยการพบปะสนทนากับผู้ปกครองนักเรียน เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น เจตคติซึ่งกันและกัน ตลอดจนจนเป็นการสร้าง

ความสัมพันธ์อันดี ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ทำให้ครูได้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการเยี่ยมบ้าน

1. เพื่อเยี่ยมเยือนสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน
2. เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวนักเรียน ได้แก่ สภาพความเป็นอยู่ ครอบครั้ว ฐานะทางการเงิน และอื่น ๆ ซึ่งจะช่วยให้เห็นสภาพที่แท้จริง ไม่ใช่เพียงได้ยินแต่คำบอกเล่าเท่านั้น

3. เพื่อให้คำปรึกษาและแนะนำกับผู้ปกครองเกี่ยวกับเรื่องการศึกษา การอบรมสั่งสอน และการเลี้ยงดูนักเรียน

4. เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนในการพัฒนา ส่งเสริม ป้องกันและแก้ปัญหาของนักเรียน

แนวทางการดำเนินงานระดับสถานศึกษา

1. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและประชาชนทราบการดำเนินงาน โดยใช้สื่อประชาสัมพันธ์อย่างหลากหลาย เช่น การประชุมผู้ปกครอง การจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน การจัดทำแผ่นพับ การจัดทำจดหมายข่าว ฯลฯ

2. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ระยะทาง สมาชิกในครอบครัวว่านักเรียนอยู่กับใคร อยู่อย่างไร หากไปแล้วจะพบใครบ้าง

3. วิเคราะห์ว่าใครคือคนที่ต้องการพบ เช่น พ่อแม่ หรือ ลุง ป้า น้าอาของนักเรียน

4. เตรียมความพร้อมทั้งด้านบุคลากร อุปกรณ์ และประเด็นในการสนทนา

5. นัดหมายล่วงหน้า เพื่อให้พร้อมทั้งสองฝ่าย หรือในกรณีที่ต้องการข้อมูลจำเป็นเร่งด่วน จะไม่ นัดหมายก็ได้ หากต้องการข้อมูลที่เป็นธรรมชาติไม่มีการจัดฉาก ผู้เยี่ยมบ้าน อาจไม่นัดหมายล่วงหน้า

6. ไปตามนัด กรณีที่ไปไม่ได้ต้องแจ้งล่วงหน้า เพราะผู้ปกครองนักเรียนบางคน อาจต้องหยุดงานเพื่อรอพบครู ไม่ควรเลื่อนนัดถ้าไม่จำเป็น

7. หากไปตามนัดแล้วไม่พบใคร ให้ถามเพื่อนบ้านใกล้เคียง เพื่อทราบข้อมูลที่จะมาในครั้งต่อไป

วิธีการรวบรวมข้อมูล

1. การสังเกตสภาพที่อยู่อาศัย และพฤติกรรมของนักเรียน และบุคคลในบ้านนักเรียน

2. การพูดคุยสนทนากับพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน ข้อมูลที่ได้จะรวบรวมไว้หลายระดับ เพื่อใช้ประโยชน์ในการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหา นักเรียน

2.1 ครูที่ปรึกษา จะรวบรวมข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคล ทั้งด้าน ความสามารถทางการเรียน ด้านสุขภาพกาย สุขภาพใจ ด้านความประพฤติ ด้านครอบครัว เศรษฐกิจ ด้านสวัสดิภาพ ความปลอดภัย

2.2 ระดับโรงเรียน จะประมวลข้อมูลเป็นสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน

จිරันท์ หนูผาสุก (2558, หน้า 22) ได้กล่าวว่า ด้านงานเยี่ยมบ้านนักเรียน หมายถึง วิธีการศึกษา รวบรวมข้อมูล ที่ช่วยให้ครูได้ทราบชีวิตความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียน โดยการพบปะสนทนากับผู้ปกครองนักเรียน เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น เจตคติซึ่งกันและกัน ตลอดจนเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน ทำให้ครูได้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การเยี่ยมบ้านนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน พร้อมทั้งความร่วมมืออย่างใกล้ชิดของครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน รวมทั้งครูและผู้ปกครองนักเรียนจะได้หาแนวทางการร่วมกันในการหาวิธีการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนร่วมกัน อันนำไปสู่การดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 มีดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

กาญจนา สิงห์มณี (2553) ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนศึกษาอะเชิงเตตรา เขต 2 ของโรงเรียนมัธยมพระราชทานนายาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอะเชิงเตตรา เขต 2 พบว่า

1. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมพระราชทาน นายาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ด้านการเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน ด้านเกี่ยวกับคณะกรรมการโรงเรียน ด้านการให้บริการชุมชน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน

2. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมพระราชทาน นายาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามสภาพของครูกับคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูมีบทบาทมากกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน

คณิงนิจ กฤษนาม (2553) ศึกษาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในเครือข่ายวังจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า

1. การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในเครือข่ายวังจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ บทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การรับความช่วยเหลือจากชุมชน การเสริมสร้างการประชาสัมพันธ์ การให้บริการชุมชน และการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ

2. การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในเครือข่ายวังจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามสภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในเครือข่ายวังจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จිරนนท์ หนูผาสุก (2558) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำนวน 334 คน พบว่า สภาพการดำเนินงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา

รายด้าน พบว่า การปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านงานทุนทรัพย์เพื่อการพัฒนาการศึกษา ด้านงานเยี่ยมบ้านนักเรียน ด้านงานสานสัมพันธ์ และด้านงานกรรมการสถานศึกษา ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ ปรากฏว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ สถานศึกษาขนาดเล็กมีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่

ณรงค์ โสภภาพล (2550) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การรับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมและมูลนิธิและการประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ การให้บริการชุมชนและงานคณะกรรมการโรงเรียน ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ปัญหาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น งานคณะกรรมการโรงเรียน การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมและมูลนิธิ และการประชาสัมพันธ์ มีปัญหาไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านการให้บริการชุมชน มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บัณฑิตกา วงศ์กุลพิลาศ (2555) ศึกษาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า

1. การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ของโรงเรียนในอำเภอคลองใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน เรียงลำดับ คือ บทบาทร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การประชาสัมพันธ์ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การรับความช่วยเหลือจากชุมชนการให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ

2. การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามสถานภาพของข้าราชการครู โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้บริการชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บททบทวน แสงแจ่ม (2559) ได้ศึกษาสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดพวงนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งจะต้องปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่นและด้านการประชาสัมพันธ์ สภาพที่ควรจะเป็นในความคิดหวังของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดพวงนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีความต้องการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน และด้านการให้บริการแก่ชุมชน ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดพวงนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวม พบว่า มีความต้องการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ด้านการได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนและด้านการประชาสัมพันธ์ และข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีดังนี้ ด้านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีส่วนร่วมในการวางแผน และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและมีส่วนร่วมสนับสนุนให้คาปรักษาด้านคุณภาพการศึกษา ด้านการให้บริการแก่ชุมชนให้ความร่วมมือและเข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านและมีบริการถ่ายทอดเอกสารให้กับ

ชุมชน ด้านการได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนควรแจ้งกิจกรรมของทางโรงเรียนให้ชุมชนทราบ เพื่อให้ชุมชนช่วยเหลือทางโรงเรียนและชุมชนโรงเรียนช่วยกันพัฒนาโรงเรียน และชุมชนและสนับสนุนพระสงฆ์เข้ามาอบรมคุณธรรมให้นักเรียน ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นให้ชาวบ้านนำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาฝึกอบรมนักเรียนให้โรงเรียนทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนและหน่วยงานอื่นและมีเอกสารเชิญหน่วยงานอื่นทราบและร่วมกิจกรรมสำคัญด้านการประชาสัมพันธ์ควรมีการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ให้รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์เพื่อความสะดวกต่อการศึกษาและมีการประชาสัมพันธ์ทุกครั้งที่โรงเรียนมีกิจกรรม

รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559) ได้ศึกษา การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดชลบุรี พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบสภาพจริงของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายกับเพศหญิงไม่แตกต่างกัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ปริญญาตรีกับปริญญาโทแตกต่างกันในระดับต่ำ และจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารกับครูแตกต่างกันในระดับต่ำ ผู้บริหารกับพนักงานจ้างตามภารกิจไม่แตกต่างกัน และครูกับพนักงานจ้างตามภารกิจแตกต่างกันในระดับต่ำ

สมชาย สุตเลิศ (2550) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำนวน 139 คน พบว่า สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามสถานภาพโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมนึก พงษ์สกุล (2556) ได้ศึกษาปัจจัยและรูปแบบยุทธวิธีการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า ปัจจัยยุทธวิธีการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประกอบด้วย 4 ปัจจัยได้แก่ 1. การมีส่วนร่วม 2. การสร้างภาคีเครือข่าย 3. การประชาสัมพันธ์ 4. การบริการชุมชน ปัจจัยการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทุกตัวมีความสัมพันธ์ต่อปัจจัยการมีส่วนร่วม (F1) โดยที่การสร้างภาคีเครือข่าย (F2) การประชาสัมพันธ์ (F3) มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการมีส่วนร่วม (F1) ส่วนการสร้างภาคีเครือข่าย (F2) และการประชาสัมพันธ์ (F3) มีความสัมพันธ์โดยอ้อม

ต่อการมีส่วนร่วม (F1) โดยส่งผ่านการประชาสัมพันธ์(F3) ซึ่งรูปแบบที่ปรากฏมีความเหมาะสม เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้และมีความถูกต้อง

สมยศ ยิ่งยศเมธี (2550) ได้ทำการวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในเขตพื้นที่พิเศษ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในเขตพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาและ โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

เสน่ห์ เหลือพันธ์ (2551) ได้ทำการวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ผู้บริหารสถานศึกษาครูที่ปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวม และรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อรสา หวังสวาท (2549) ได้ทำการวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริม ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเอกชน สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของ ผู้บริหารในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเอกชน สังกัด อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จำแนกตามสถานภาพและตามขนาดของโรงเรียน พบว่า บทบาท ของผู้บริหารในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเอกชน สังกัด อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จำแนกตามสถานภาพ ระหว่างผู้บริหารกับคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน ไม่แตกต่างกัน บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริม

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเอกชน สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรุณพ คุณเศรษฐ (2556) ได้ศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุก ๆ ด้าน มีค่าเฉลี่ยระดับมากเช่นเดียวกับภาพรวม โดยด้านที่มีสภาพการปฏิบัติงานมากกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากกว่ารายการอื่น ๆ คือ ด้านกิจกรรมที่เอื้อต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประกอบด้วย กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การดำเนินการให้ครูและนักเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมวันสำคัญของชุมชน เกี่ยวกับศาสนาประเพณีและวัฒนธรรมที่ชุมชนจัดขึ้น, การจัดให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการแข่งขันกีฬาที่ประชาชนในชุมชนจัดขึ้น หรือมีกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์กับหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน, การจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางร่วมมือกับหน่วยงานอื่นจัดกิจกรรม ได้แก่ งานพิธีการ งานกีฬา ฯลฯ หรือการประสานงานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานต่าง ๆ และบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น เป็นคณะกรรมการการเลือกตั้ง ฯลฯ เป็นต้น รองลงมาคือ ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนผู้ปกครองและศิษย์เก่า ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน และบุคลากรในโรงเรียนเป็นกัลยาณมิตร มีความเต็มใจและขอรับการช่วยเหลือจากชุมชน, การส่งเสริมให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในชุมชนได้มีโอกาสมาให้ความรู้แก่นักเรียน และการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น

งานวิจัยต่างประเทศ

กรีน (Green, 1994, p. 3758-A) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการวางแผนที่จะนำอุปกรณ์เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในโรงเรียนมาให้บริการแก่ชุมชนในอนาคต ซึ่งจะช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีขึ้น เมื่อชุมชนขยายขึ้นความต้องการก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นจึงต้องมีการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้อุปกรณ์ต่าง ๆ เหล่านั้นให้บริการต่าง ๆ แก่ชุมชนได้นานและคุ้มค่า โดยที่จะต้องคำนึงถึงงบประมาณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในอนาคตด้วย

คราฟท์ (Croft, 1988) ได้ศึกษามหาวิทยาลัยมิสซูรีถึงทัศนคติของชุมชนต่อการศึกษาและระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนจะทำให้ทัศนคติของชุมชนต่อโรงเรียนดีขึ้น จุดมุ่งหมาย คือ ต้องการศึกษาคือความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของโรงเรียน และทัศนคติต่อสถานศึกษาของรัฐ ผลการศึกษา พบว่า มีค่าความสัมพันธ์กันระหว่างระดับทัศนคติและ

ระบบโรงเรียนในแต่ละด้านไม่มีค่าความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของชุมชนและสิ่งแวดล้อมหรือทัศนคติของชุมชนกับระดับการเข้าร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

ลี (Lee, 1984, p. 709) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ได้แก่ กรรมการบริหารโรงเรียนครูใหญ่และครู ผลการศึกษาสรุปได้ว่า โรงเรียนในท้องถิ่นได้กำหนดนโยบายและกระบวนการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยให้ นักการศึกษาได้มีส่วนร่วมรับรู้

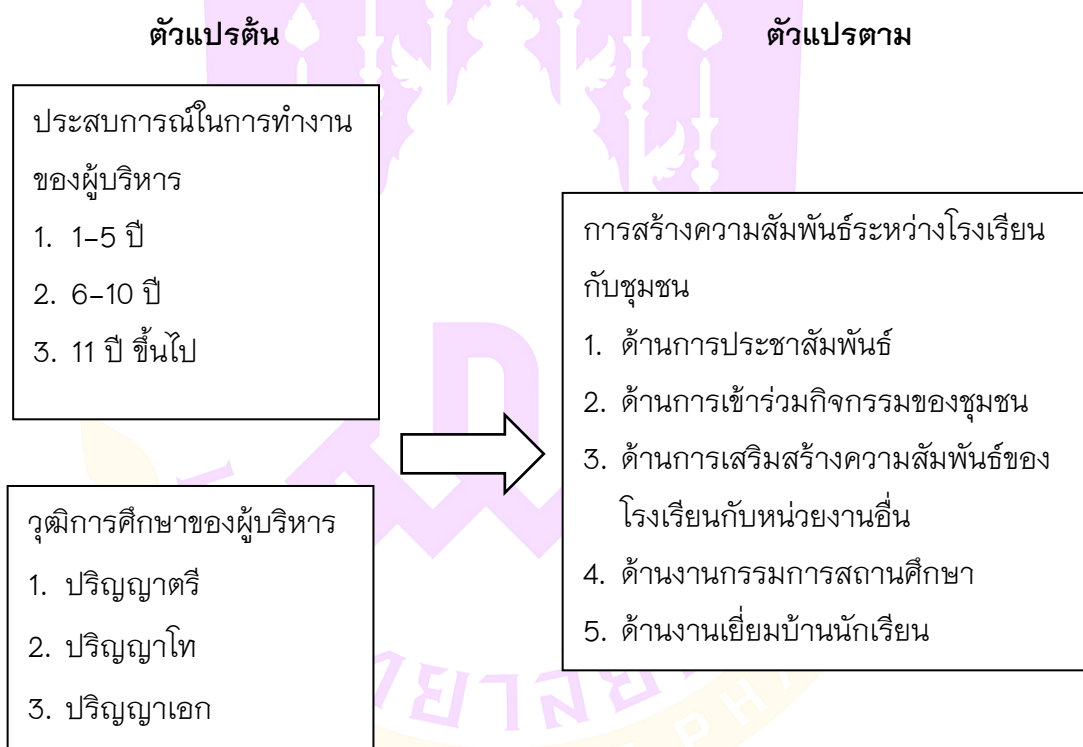
เฮฟเฟอร์แมน (Hefferman, 1992) ได้ศึกษา เรื่อง การรับรู้ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและสมาชิกในการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการร่วมการตัดสินใจ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารเป็นกุญแจสำคัญ ในการสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ปกครองและสมาชิกในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในระดับชาติ รัฐและท้องถิ่นได้ดำเนินการปรับปรุงให้ผู้ปกครอง และสมาชิกมีส่วนร่วมในคณะกรรมการ ปัญหาสำคัญ พบว่า ความไม่ชัดเจนของบทบาท และความรับผิดชอบของผู้ปกครองและสมาชิกในชุมชน โรงเรียน ชุมชน จำเป็นต้องเปลี่ยนทัศนคติและความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการ ตัดสินใจของผู้ปกครองและสมาชิกในชุมชน

แฮร์ริส (Harris, 1975, p. 13) ได้ศึกษาธรรมชาติของคนด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ภายในชุมชนที่ต้องอยู่ของประเทศนามิเบีย โดยมีความเชื่อว่า ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะนำไปสู่การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการและเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ซึ่งประเทศนามิเบีย การจัดการศึกษาที่ระบบการศึกษาจากทวีปยุโรป จะเข้ามามีชุมชนมีบทบาทในการจัดการศึกษาโดยตรง แต่เมื่อระบบการศึกษาจากทวีปยุโรปเข้ามา บทบาทของชุมชนจึงลดลง โดยชุมชนจะเปลี่ยนบทบาทไปเป็นเพียงผู้ควบคุมดูแลจัดการศึกษา ซึ่งต่อมากระทรวงศึกษาพื้นฐานและวัฒนธรรมของนามิเบียได้ปรับเปลี่ยนการจัดการระบบการศึกษาใหม่โดยหันไปให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนได้เสีย ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งพบว่า ความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้เสียทางการศึกษาจะเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างคุณภาพการศึกษาก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในการจัดการศึกษาตามวัตถุประสงค์

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะพบว่า ผู้บริหารต้องตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในด้านการดำเนินงานด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้ประสบความสำเร็จนั้น ต้องมีการกำหนดนโยบาย การวางแผนและการประสานงานกับชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการบริหารหรือร่วมจัดกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ชุมชนให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนหน่วยงาน ผู้ปกครอง ซึ่งจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้
แนวคิดของ จีรนนท์ หนูผาสุก (2558, หน้า 18-24) และรุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559, หน้า 32-38)
ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่
เกี่ยวข้อง ซึ่งการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมี 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการ
ประชาสัมพันธ์ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของ
โรงเรียนกับหน่วยงานอื่น ด้านงานกรรมการสถานศึกษา และด้านงานเยี่ยมบ้านนักเรียน
จากแนวความคิดของผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพ 1

ภาพ 2 สรุปกรอบแนวคิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยได้เรียงลำดับขั้นตอนในการดำเนินวิจัย ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 139 คน และครูจำนวน 1,296 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,435 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2564 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างอิงใน ธานีินทร์ ศิลป์ จารุ, 2557, หน้า 49) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 306 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการแบ่งชั้นด้วยการคำนวณสัดส่วนตามจำนวนโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรทั้งหมด	ประชากร ที่ต้องการศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษา
ผู้บริหารสถานศึกษา	139 คน	103 คน
ครู	1,296 คน	203 คน
รวม	1,435 คน	306 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 แบบสอบถามเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวน 25 ข้อ จำแนกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการประชาสัมพันธ์
2. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน
3. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
5. ด้านการเยี่ยมบ้านนักเรียน

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีคิดของลิเคิร์ต (Likert's) โดยให้คะแนนแต่ละข้อ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการนำข้อมูลมากำหนดขอบเขตในการสร้างเครื่องมือ

2. นำข้อมูลที่ศึกษามากำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ของการศึกษา เรื่องสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1

3. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของการศึกษาแล้วเสนอบัณฑิตที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบเนื้อหา เสนอแนะ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน คือ

4.1 ผศ.ดร.วัชร จตุพร อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

4.2 นายจักรวรรดิ ญาณกรสกุล ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1

4.3 นายธีร์ ทินกุล ผู้อำนวยการโรงเรียน ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านน้ำวาง

ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) กำหนดค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1 ซึ่งค่า IOC ที่ได้เท่ากับ 0.97 ซึ่งมีความตรงของเนื้อหา นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) กำหนดให้ค่าความเชื่อถือได้ของสัมประสิทธิ์แอลฟาไว้ที่ 0.70 ขึ้นไป ได้ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.93

6. ปรับปรุงแบบสอบถามให้เป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำบันทึกเสนอวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามด้วยตัวเอง จำนวน 306 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 297 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 97.06
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจากการเก็บข้อมูล มาตรวจนับและหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาใช้ค่าสถิติ มีรายละเอียด ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย
2. วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จัดลำดับความคิดเห็น โดยแยกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยภาพรวม นำเสนอเป็นข้อมูลประกอบคำบรรยาย และใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายตามเกณฑ์ (กฤษพล อัมระนันท์, 2559, หน้า 70) ดังนี้
 - ค่าเฉลี่ย 4.50–5.00 หมายความว่า มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในระดับมากที่สุด
 - ค่าเฉลี่ย 3.50–4.49 หมายความว่า มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในระดับมาก
 - ค่าเฉลี่ย 2.50–3.49 หมายความว่า มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50–2.49 หมายความว่า มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49 หมายความว่า มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: ANOVA) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
 - 1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence)
 - 1.2 ค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (α : Alpha-Coefficient) ของ Cronbach
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 2.1 ร้อยละ (Percentage)
 - 2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 การทดสอบค่าที (t-test)
 - 3.2 การทดสอบค่า (f-test)
 - 3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา เรื่อง สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชานัน เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบ ตารางประกอบการบรรยายความเรียง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชานัน เขต 1 จำแนกเป็น 5 ด้าน

ตอนที่ 3 ผลเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชานัน เขต 1

1. ผลเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชานัน เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

2. ผลเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชานัน เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน) n = 297	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	116	39.1
1.2 หญิง	181	60.9
รวม	297	100.00
2. ตำแหน่ง		
2.1 ผู้บริหาร	104	35.0
2.2 ครู	167	56.2
2.3 รักษาการ	26	8.8
รวม	297	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
3.1 ปริญญาตรี	103	34.7
3.2 ปริญญาโท	194	65.3
รวม	297	100.00
4. ประสบการณ์ในการทำงาน		
4.1 1-5 ปี	107	36.0
4.2 6-10 ปี	88	29.6
4.3 11 ปีขึ้นไป	102	34.3
รวม	297	100.00

จากตาราง 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 297 คน เมื่อจำแนกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 60.9 เพศชาย จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 39.1 เมื่อจำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 ครู จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 56.2 รักษาการในตำแหน่ง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 เมื่อจำแนกตาม

วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 65.3 ผู้จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 34.7 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมา ประสบการณ์ในการทำงาน 11 ปีขึ้นไป จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 29.6

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับตามการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 (n = 297)

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ
1. ด้านการประชาสัมพันธ์	4.49	0.43	มาก
2. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน	4.62	0.45	มากที่สุด
3. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น	4.50	0.46	มากที่สุด
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา	4.63	0.40	มากที่สุด
5. ด้านการเยี่ยมบ้านนักเรียน	4.55	0.40	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.56	0.33	มากที่สุด

จากตาราง 5 พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในภาพรวม การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) เมื่อพิจารณาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นรายด้าน พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน และระดับมาก 1 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา

($\bar{X} = 4.63$) ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ($\bar{X} = 4.62$) ระดับมากที่สุด ด้านการเยี่ยมบ้านนักเรียน ($\bar{X} = 4.55$) ระดับมากที่สุด และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น ($\bar{X} = 4.50$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.49$) ระดับมาก

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับตามการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการประชาสัมพันธ์ (n = 297)

ด้านการประชาสัมพันธ์	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ
1. สถานศึกษาเผยแพร่ข่าวสาร เสนอข้อมูลของสถานศึกษา ให้ชุมชนทราบและเข้าใจอย่างสม่ำเสมอ	4.26	0.62	มาก
2. สถานศึกษาจัดทำรายงานผลการเรียนของผู้เรียน ให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง	4.67	0.49	มากที่สุด
3. สถานศึกษาเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของ โรงเรียนให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง	4.58	0.55	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีการจัดการประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจง การปฏิบัติงาน กฎ ระเบียบของโรงเรียนให้ผู้ปกครอง และชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง	4.69	0.48	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีการจัดนิทรรศการและสนับสนุนให้ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในจัดงานนิทรรศการเผยแพร่ผลงาน นักเรียนประจำปี	4.24	0.65	มาก
รวมเฉลี่ย	4.49	0.43	มาก

จากตาราง 6 พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการประชาสัมพันธ์ ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ สถานศึกษามีการจัดการประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงการปฏิบัติงาน กฎ ระเบียบ ของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.69$) ระดับมากที่สุด รองลงมา

คือ สถานศึกษาจัดทำรายงานผลการเรียนของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.67$) ระดับมากที่สุด สถานศึกษาเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.58$) ระดับมากที่สุด และสถานศึกษาเผยแพร่ข่าวสาร เสนอข้อมูลของสถานศึกษาให้ชุมชนทราบและเข้าใจอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.26$) ระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการจัดนิทรรศการและสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในจัดงานนิทรรศการเผยแพร่ผลงานนักเรียนประจำปี ($\bar{X} = 4.24$) ระดับมาก

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับตามการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการเข้าร่วม กิจกรรมของชุมชน (n = 297)

ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ
1. สถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นในเครือข่ายของชุมชน	4.59	0.49	มากที่สุด
2. สถานศึกษานำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม วันสำคัญทางศาสนาของชุมชน	4.69	0.50	มากที่สุด
3. สถานศึกษานำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชน	4.66	0.62	มากที่สุด
4. สถานศึกษานำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่นของชุมชน	4.66	0.62	มากที่สุด
5. สถานศึกษาร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อวางแผนและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน	4.50	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.62	0.45	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ในภาพรวมพบว่าอยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษานำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม วันสำคัญทางศาสนาของชุมชน ($\bar{X} = 4.69$) ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ สถานศึกษานำนักเรียนเข้าร่วม

กิจกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชน และสถานศึกษานำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่นของชุมชน ($\bar{X} = 4.66$) ระดับมากที่สุด สถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นในเครือข่ายของชุมชน ($\bar{X} = 4.59$) ระดับมากที่สุด ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อวางแผนและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ($\bar{X} = 4.50$) ระดับมากที่สุด

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับตามการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น (n = 297)

ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ
1. สถานศึกษานำการแสดงด้านดนตรี นาฏศิลป์ร่วมงานกับชุมชนและหน่วยงานอื่น	4.59	0.67	มากที่สุด
2. ผู้บริหารหรือครูเป็นวิทยากรฝึกอบรมและการประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่น	4.37	0.59	มาก
3. สถานศึกษาประสานความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือชุมชนและหน่วยงานอื่น	4.61	0.54	มากที่สุด
4. ผู้นำทางศาสนาของชุมชนมาช่วยส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในสถานศึกษา	4.66	0.50	มากที่สุด
5. วิทยากรจากชุมชนหรือหน่วยงานภายนอกเข้ามาให้ความรู้แก่นักเรียนเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ	4.26	0.54	มาก
รวมเฉลี่ย	4.50	0.46	มากที่สุด

จากตาราง 8 พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น ในภาพรวมพบว่าอยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นำทางศาสนาของชุมชนมาช่วยส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.66$) ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ

สถานศึกษาประสานความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือชุมชนและหน่วยงานอื่น ($\bar{X} = 4.61$) ระดับมากที่สุด สถานศึกษานำการแสดงด้านดนตรี นาฏศิลป์ร่วมงานกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ($\bar{X} = 4.59$) ระดับมากที่สุด ผู้บริหารหรือครูเป็นวิทยากรฝึกอบรมและการประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ($\bar{X} = 4.37$) ระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วิทยากรจากชุมชนหรือหน่วยงานภายนอกเข้ามาให้ความรู้แก่นักเรียนเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 4.26$) ระดับมาก

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับตามการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา (n = 297)

ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษา	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ
1. สถานศึกษามีการจัดประชุมโดยชุมชนมีส่วนร่วม อย่างสม่ำเสมอ	4.79	0.42	มากที่สุด
2. สถานศึกษาและชุมชนให้เกียรติ ยกย่องคณะกรรมการ สถานศึกษาตามโอกาสที่เหมาะสม	4.78	0.46	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์เพื่อเชิญชวนให้ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทของคณะกรรมการ สถานศึกษา	4.55	0.56	มากที่สุด
4. สถานศึกษาและชุมชนมีการพิจารณาคัดเลือกและ แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา	4.63	0.52	มากที่สุด
5. สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษามีการวางแผน พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชน อย่างมีประสิทธิภาพ	4.38	0.53	มาก
รวมเฉลี่ย	4.63	0.40	มากที่สุด

จากตาราง 9 พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการมี

ส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการจัดประชุมโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.79$) ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ สถานศึกษาและชุมชนให้เกียรติ ยกย่องคณะกรรมการสถานศึกษาตามโอกาสที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.78$) ระดับมากที่สุด สถานศึกษาและชุมชนมีการพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.63$) ระดับมากที่สุด สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์เพื่อเชิญชวนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.55$) ระดับมากที่สุด ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษามีการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.38$) ระดับมาก

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับตามการสร้าง
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านการเยี่ยมบ้าน
นักเรียน (n = 297)

ด้านการเยี่ยมบ้านนักเรียน	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ
1. ชุมชนผลักดันและให้ความร่วมมือสถานศึกษาในการ ดำเนินงาน เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้เกิดผลในระยะยาว	4.62	0.48	มากที่สุด
2. ชุมชนตระหนักในความสำคัญและเป้าหมายของ ความร่วมมือภายใต้บริบทการเยี่ยมบ้านนักเรียน	4.51	0.50	มากที่สุด
3. สถานศึกษาและชุมชนมีมุมมองที่เห็นพ้องกันและร่วมกัน ดำเนินงานการเยี่ยมบ้านนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	4.57	0.49	มากที่สุด
4. สถานศึกษาและชุมชนนำข้อมูลที่ได้มาประกอบเข้าด้วยกัน ผ่านการสื่อสาร การพูดคุยทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาบ้านนักเรียน	4.64	0.48	มากที่สุด
5. สถานศึกษาและชุมชนปรับปรุง หาแนวทางแก้ไข ข้อผิดพลาดเดิม ๆ ในการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้เกิด สิ่งใหม่ที่ดียิ่งขึ้น	4.40	0.51	มาก
รวมเฉลี่ย	4.57	0.40	มากที่สุด

จากตาราง 10 พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนาน เขต 1 ด้านการเยี่ยมบ้าน
 นักเรียน ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาและชุมชนนำข้อมูลที่ได้มาประกอบเข้าด้วยกันผ่านการ
 สื่อสาร การพูดคุยทำความเข้าใจซึ่งกันและกันเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาให้นักเรียน ($\bar{X} = 4.64$)
 ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ชุมชนผลักดันและให้ความร่วมมือสถานศึกษาในการดำเนินงาน
 เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้เกิดผลในระยะยาว ($\bar{X} = 4.62$) ระดับมากที่สุด สถานศึกษาและ
 ชุมชนมีมุมมองที่เห็นพ้องกันและร่วมกันดำเนินงานการเยี่ยมบ้านนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ
 ยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.57$) ระดับมากที่สุด ชุมชนตระหนักในความสำคัญและเป้าหมายของความร่วมมือ
 ภายใต้บริบทการเยี่ยมบ้านนักเรียน ($\bar{X} = 4.51$) ระดับมากที่สุด ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย
 ต่ำสุด คือ สถานศึกษาและชุมชนปรับปรุง หาแนวทางแก้ไขข้อผิดพลาดเดิม ๆ ในการเยี่ยมบ้าน
 นักเรียนเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่ดียิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.40$) ระดับมาก

**ตอนที่ 3 ผลเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ
 สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนาน เขต 1
 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูจําแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและวุฒิ
 การศึกษา**

1. ผลเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนาน เขต 1 จําแนกตาม
 ประสบการณ์ในการทำงาน

ตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 5 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน (n = 297)

การสร้างความสัมพันธ์						
ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	f	Sig.
1. ด้านการประชาสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	0.08	2	0.04	0.21	0.81
	ภายในกลุ่ม	55.05	294	0.19		
	รวม	55.12	296			
2. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	0.02	2	0.01	0.05	0.95
	ภายในกลุ่ม	62.03	294	0.21		
	รวม	62.05	296			
3. ด้านการเสริมสร้าง ความสัมพันธ์ของ โรงเรียนกับหน่วยงานอื่น	ระหว่างกลุ่ม	0.03	2	0.01	0.07	0.94
	ภายในกลุ่ม	63.50	294	0.22		
	รวม	63.53	296			
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการ บริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.04	2	0.52	3.22	0.04*
	ภายในกลุ่ม	47.37	294	0.16		
	รวม	48.41	296			
5. ด้านการเยี่ยมบ้าน นักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.91	2	0.46	2.84	0.06
	ภายในกลุ่ม	47.48	294	0.16		
	รวม	48.40	296			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.18	2	0.09	0.77	0.47
	ภายในกลุ่ม	33.69	294	0.12		
	รวม	33.87	296			

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 11 พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น และด้านการเยี่ยมบ้านนักเรียน ไม่แตกต่างกัน และพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาแตกต่างกันจึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ (Scheffe's)

ตาราง 12 แสดงการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ (Scheffe's) ของ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ในด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาตามความคิดเห็น ของบุคลากรจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน (n = 297)

ประสบการณ์ในการทำงาน ของบุคลากร	\bar{X}	1-5 ปี	6-10 ปี	11 ปีขึ้นไป
1-5 ปี	4.65	-	0.83	0.16
6-10 ปี	4.69	-	-	0.05
11 ปีขึ้นไป	4.55	-	-	-

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 12 พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานของบุคลากร มีความคิดเห็นต่อ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ในด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า ไม่มีคูไหนแตกต่างกันตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's)

ตาราง 13 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ในด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน (n = 297)

ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	f	Sig.
1. สถานศึกษามีการจัดประชุม โดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่าง สม่ำเสมอ	ระหว่างกลุ่ม	0.82	2	0.41	2.28	0.10
	ภายในกลุ่ม	53.05	294	0.18		
	รวม	53.87	296			
2. สถานศึกษาและชุมชนให้ เกียรติ ยกย่องคณะกรรมการ สถานศึกษาตามโอกาสที่ เหมาะสม	ระหว่างกลุ่ม	1.17	2	0.58	2.81	0.06
	ภายในกลุ่ม	61.59	294	0.21		
	รวม	62.77	296			
3. สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ เพื่อเชิญชวนให้ชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วมในบทบาทของ คณะกรรมการสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.16	2	0.08	0.25	0.77
	ภายในกลุ่ม	93.05	294	0.31		
	รวม	93.21	296			
4. สถานศึกษาและชุมชนมีการ พิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้ง คณะกรรมการสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4.40	2	2.20	8.44	0.00*
	ภายในกลุ่ม	76.59	294	0.26		
	รวม	80.99	296			
5. สถานศึกษาและคณะกรรมการ สถานศึกษามีการวางแผน พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นไป ตามความต้องการของชุมชน อย่างมีประสิทธิภาพ	ระหว่างกลุ่ม	1.45	2	0.72	2.58	0.07
	ภายในกลุ่ม	82.55	294	0.28		
	รวม	84.00	296			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.03	2	0.51	3.21	0.04*
	ภายในกลุ่ม	47.37	294	0.16		
	รวม	48.40	296			

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 13 พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ในด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 4 สถานศึกษาและชุมชนมีการพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาแตกต่างกัน และพบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ในด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ข้อ 1 สถานศึกษามีการจัดประชุมโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ ข้อ 2 สถานศึกษาและชุมชนให้เกียรติ ยกย่องคณะกรรมการสถานศึกษาตามโอกาสที่เหมาะสม ข้อ 3 สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์เพื่อเชิญชวนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา และข้อ 5 สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษามีการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพไม่แตกต่างกัน

2. ผลเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตาม
วุฒิการศึกษา

ตาราง 14 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 5 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและ
บุคลากรจำแนกตามวุฒิการศึกษา (n = 297)

การสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน	วุฒิการศึกษา				t	Sig. (2-tailed)
	ปริญญาตรี (\bar{X})		ปริญญาโท (S.D.)			
1. ด้านการประชาสัมพันธ์	4.50		0.44		0.11	0.90
2. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ของชุมชน	4.61	0.47	4.64	0.45	0.48	0.62
3. ด้านการเสริมสร้าง ความสัมพันธ์ของ โรงเรียนกับหน่วยงานอื่น	4.44	0.50	4.54	0.44	1.74	0.08
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการ บริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษา	4.55	0.45	4.67	0.37	2.44	0.01*
5. ด้านการเยี่ยมบ้าน นักเรียน	4.53	0.39	4.57	0.41	0.83	0.40
ภาพรวม	4.52	0.37	4.58	0.32	1.39	0.16

หมายเหตุ: *sig \leq 0.05

จากตาราง 14 พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ
สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตาม
วุฒิการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการ
ประชาสัมพันธ์ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของ
โรงเรียนกับหน่วยงานอื่น และด้านการเยี่ยมบ้านนักเรียนไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการมีส่วนร่วม
ในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาแตกต่างกัน

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษา เรื่อง สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 297 คน เมื่อจำแนกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม
พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 60.9 เพศชาย จำนวน 116 คน
คิดเป็นร้อยละ 39.1 เมื่อจำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เป็นผู้บริหาร
สถานศึกษา จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 ครู จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 56.2
รักษาการในตำแหน่ง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาของ
ผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 194 คน
คิดเป็นร้อยละ 65.3 ผู้จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 34.7
เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน
1-5 ปี จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมาประสบการณ์ในการทำงาน 11 ปีขึ้นไป
จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี จำนวน 88
คน คิดเป็นร้อยละ 29.6

ตอนที่ 2 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 โดยรวมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา
การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เป็นรายด้าน
พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับ
มากที่สุด 4 ด้าน และระดับมาก 1 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการ
บริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

ด้านการเยี่ยมบ้านนักเรียน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น ระดับมากที่สุด ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ระดับมากที่สุด โดยแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการประชาสัมพันธ์ ระดับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการจัดการประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงการปฏิบัติงาน กฎ ระเบียบของโรงเรียน ให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ สถานศึกษาจัดทำ รายงานผลการเรียนของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง ระดับมากที่สุด สถานศึกษา เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง ระดับมากที่สุด และสถานศึกษาเผยแพร่ข่าวสาร เสนอข้อมูลของสถานศึกษาให้ชุมชนทราบและเข้าใจ อย่างสม่ำเสมอ ระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการจัด นิทรรศการและสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในจัดงานนิทรรศการเผยแพร่ผลงาน นักเรียนประจำปี ระดับมากที่สุด

2. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ระดับการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ สถานศึกษานำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม วันสำคัญทางศาสนาของชุมชน ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ สถานศึกษานำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชน ระดับมากที่สุด สถานศึกษานำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่นของชุมชน ระดับมากที่สุด และ สถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นในเครือข่ายของชุมชน ระดับมากที่สุด ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อวางแผนและช่วย แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ระดับมากที่สุด

3. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น ระดับการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นำทางศาสนาของชุมชนมาช่วยส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษา ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ สถานศึกษาประสานความร่วมมือและ ให้ความช่วยเหลือชุมชนและหน่วยงานอื่น ระดับมากที่สุด สถานศึกษานำการแสดงด้านดนตรี นาฏศิลป์ร่วมงานกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ระดับมากที่สุด และผู้บริหารหรือครูเป็นวิทยากร

ฝึกอบรมและการประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วิทยากรจากชุมชนหรือหน่วยงานภายนอกเข้ามาให้ความรู้แก่นักเรียนเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ ระดับมาก

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ระดับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการจัดประชุมโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ สถานศึกษาและชุมชนให้เกียรติยกย่องคณะกรรมการสถานศึกษาตามโอกาสที่เหมาะสม ระดับมากที่สุด สถานศึกษาและชุมชนมีการพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ระดับมากที่สุด และสถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์เพื่อเชิญชวนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา ระดับมากที่สุด ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษามีการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ระดับมาก

5. ด้านการเยี่ยมบ้านนักเรียน ระดับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยรวมพบว่าอยู่ใน ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาและชุมชนนำข้อมูลที่ได้มาประกอบเข้าด้วยกันผ่านการสื่อสาร การพูดคุยทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหานักเรียน ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ชุมชนผลักดันและให้ความร่วมมือสถานศึกษาในการดำเนินงานเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้เกิดผลในระยะยาว ระดับมากที่สุด สถานศึกษาและชุมชนมีมุมมองที่เห็นพ้องกันและร่วมกันดำเนินงานการเยี่ยมบ้านนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ระดับมากที่สุด และชุมชนตระหนักในความสำคัญและเป้าหมายของความร่วมมือภายใต้บริบทการเยี่ยมบ้านนักเรียน ระดับมากที่สุด ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาและชุมชนปรับปรุง หาแนวทางแก้ไขข้อผิดพลาดเดิม ๆ ในการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่ดียิ่งขึ้น ระดับมาก

ตอนที่ 3 ผลเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ตามความคิดเห็นของบุคลากรจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและวุฒิการศึกษา

1. บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานาน เขต 1 ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น และด้านการเยี่ยมบ้านนักเรียน ไม่แตกต่างกัน และพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ (Scheffe's) โดยแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 1 มีความคิดเห็นต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า ไม่มีคู่ไหนแตกต่างกันตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's)

1.2 บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานาน เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาแตกต่างกัน และพบว่า บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 1 ในด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของ ชุมชน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น และด้านการเยี่ยมบ้าน นักเรียนไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยได้มีประเด็นสำคัญมาอภิปราย ดังนี้

1. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 1 โดยรวมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 จากการศึกษา พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านการประชาสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ได้จัดให้มีการประชุมพิเศษผู้ปกครองก่อนเปิดเรียนภาคต้นของทุกปีการศึกษา ทำให้ผู้ปกครองได้ทราบการดำเนินงานของโรงเรียน ประกอบกับ โรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ได้จัดให้มีการทำรายงานผลการเรียนของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบในทุกภาคเรียน และโรงเรียนกับชุมชนของในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ได้เผยแพร่ข่าวสาร เสนอข้อมูลให้ชุมชนทราบและเข้าใจอย่างสม่ำเสมอ ได้มีการจัดนิทรรศการการเผยแพร่ผลงานนักเรียนประจำปี ส่งผลให้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสน่ห์ เหลือพันธ์ (2551, หน้า 24) ได้กล่าวว่า งานประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นงานที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ เพราะเป็นงานที่จะเผยแพร่ข่าวสารการดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ และมีความภาคภูมิใจในผลงานร่วมกัน ทั้งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอื่นจะช่วยให้โรงเรียนปฏิบัติงานด้วยความสะดวกราบรื่นยิ่งขึ้น กิจกรรมที่ปฏิบัติโดยทั่วไป เช่น การประชุมผู้ปกครอง การจัดทำจุลสารสิ่งพิมพ์ ป้ายประกาศการพบปะเยี่ยมเยียน การออกข่าวทางสื่อมวลชน การจัดทำหอกระจายข่าวเสียงตามสาย หรือการพูดประชาสัมพันธ์ในงานพิธีต่าง ๆ

1.2 จากการศึกษา พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันระบบการจัดการศึกษา และระบบบริหารงานภายในโรงเรียนจะประสบความสำเร็จและไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้จะต้องอาศัยการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการให้ความร่วมมือของชุมชน ต้องเข้ามามีบทบาทที่สำคัญในด้านการให้ข้อเสนอแนะให้คำปรึกษาคอยสนับสนุนและส่งเสริมในการวางแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้ นักเรียนซึ่งถือว่าเป็นผลผลิตที่สำคัญที่สุด บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนการศึกษาของชาตินั้นคือผู้เรียนเป็นคนดีคนเก่งและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ส่วนโรงเรียนก็ต้องดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติราชการประจำปี ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผลงานนักเรียน ผลงานครู ความเคลื่อนไหวในการพัฒนาโรงเรียน ตลอดจนมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่เสมอ ยกตัวอย่าง เช่น การจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ เช่น การประชุมผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อแจ้งนโยบายของโรงเรียน การจัดกิจกรรมวันสำคัญ เช่น วันแม่แห่งชาติ วันพ่อแห่งชาติ

วันเด็กแห่งชาติ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมชาย สุตเลิศ (2550, หน้า 61) ซึ่งทำการวิจัย เรื่อง ศึกษาสภาพการบริหารความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมมี การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับมาก

1.3 จากการศึกษา พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานในด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เป็นวิทยากรฝึกอบรม และส่งเสริม การประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นที่จะนำนักเรียนเข้าร่วมการแสดง ด้านดนตรี นาฏศิลป์พร้อมทั้งให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในทุก ๆ ด้าน และโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ได้ให้มีการเชิญวิทยากร ภายนอก ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน อย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพและให้ความรู้แก่นักเรียน ส่งผลให้การสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและ หน่วยงานอื่น อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมยศ ยิ่งยศเมธี (2550, หน้า 32) กล่าวว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และหน่วยงานอื่นไว้ ว่าเป็นการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ต่อกันระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น เช่น การให้บุคลากรในโรงเรียนได้มีส่วนร่วม ในการติดต่อ สัมพันธ์กับชุมชน เช่น การมาร่วมงานมงคลสมรสของคนในชุมชนหรือช่วยงานอุปสมบท การ จัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น การร่วมกันจัดกิจกรรมการ แข่งขันกีฬา ระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ มิตรอันดีต่อกัน และการจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมศิษย์เก่าหรือสมาคมครูและผู้ปกครอง

1.4 จากการศึกษา พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานในด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะว่า สังคมได้เปลี่ยนแปลงไป มีความก้าวหน้าขึ้น ข้อมูลข่าวสารมีความจำเป็นในการดำรงชีวิต ชุมชนต้องรู้ให้ทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ปัญหาทางด้านการศึกษานั้นมีมากมาย ทั้งการบริหารและ การจัดการ การใช้ทรัพยากรทางการศึกษามีข้อจำกัดและได้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า การศึกษา

ไม่สามารถสนองตอบความต้องการและแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ จึงจำเป็นที่ชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและต้องถือเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายในสังคมที่จะต้องร่วมกันบริหารการศึกษา โดยเน้นการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน ประชาชน สถาบันการศึกษานอกจากนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ให้ประชาชนซึ่งเป็นตัวแทนขององค์กรต่าง ๆ เข้าร่วมการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยกำหนดให้มีบทบาทหน้าที่ กำหนดนโยบาย กำกับ ติดตาม เสนอแนะให้คำปรึกษาแก่โรงเรียนในการจัดการศึกษาและให้มีการประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งด้วยเหตุนี้จึงทำให้ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ สมชาย สุตเลิศ (2550, หน้า 60) ซึ่งศึกษาเรื่อง ศึกษาสภาพการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 อยู่ในระดับมาก

1.5 จากการศึกษา พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านการการเยี่ยมบ้านนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้ให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียนโดยที่สถานศึกษาและชุมชนร่วมกันดำเนินการเยี่ยมบ้านนักเรียนและนำข้อมูลที่ได้มาประกอบเข้าด้วยกัน ผ่านการสื่อสาร การพูดคุยทำความเข้าใจซึ่งกันและกันเพื่อพัฒนา และหาแนวทางปรับปรุง แก้ไขข้อผิดพลาดเต็ม ๆ ในการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้เกิดสิ่งที่ดียิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการเยี่ยมบ้านนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรนนท์ หนูผาสุก (2558, หน้า 22) ได้กล่าวว่า ด้านงานเยี่ยมบ้านนักเรียนหมายถึงวิธีการศึกษา รวบรวมข้อมูล ที่ช่วยให้ครูได้ทราบชีวิตความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียน โดยการพบปะสนทนากับผู้ปกครองนักเรียน เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น เจตคติซึ่งกันและกัน ตลอดจนเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน ทำให้ครูได้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น

2. การเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามความคิดเห็นของบุคลากรจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

2.1 ผลการเปรียบเทียบของบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 แตกต่างกันในด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้จัดการศึกษาแก่นักเรียนทั้งในและนอกเขตบริการ คณะกรรมการสถานศึกษาเสนอแนวทางให้คำปรึกษาด้านการบริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาสนับสนุนด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้ตอบสนองความต้องการของชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ คณินิจ กฤษนามา (2553) ได้ศึกษาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในเครือข่ายวังจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ การดำรงตำแหน่งและจำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ผลการเปรียบเทียบของบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ไม่แตกต่างกัน ในด้านการ ประชาสัมพันธ์ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของ โรงเรียนกับหน่วยงานอื่น และด้านการเยี่ยมบ้านนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหาร สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เป็นผู้ที่มีความสามารถและประสบการณ์ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสามารถบูรณาการวิธีการทำงานที่หลากหลายโดยอาศัย การเชื่อมโยงจากความรู้และประสบการณ์เดิมอย่างสร้างสรรค์ มีวิธีการแก้ปัญหา ที่หลากหลายและเหมาะสม และมีความรอบรู้ ความเข้าใจ วิเคราะห์ระบบต่าง ๆ และนำไป ปฏิบัติเพื่อพัฒนาโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ ณรงค์ โสภภาพ. (2550) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ปัญหา การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การรับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมและมูลนิธิและการประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ การให้บริการชุมชนและงานคณะกรรมการโรงเรียน ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ปัญหาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น งานคณะกรรมการโรงเรียน การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมและมูลนิธิ และการประชาสัมพันธ์ มีปัญหาไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านการให้บริการชุมชน มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ตามความคิดเห็นของบุคลากร จำแนกตามวุฒิการศึกษา

3.1 ผลการเปรียบเทียบของบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 แตกต่างกันในด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรที่ทำหน้าที่ด้านการบริหารสถานศึกษาต้องมีวุฒิการศึกษาทางการบริหาร และหัวหน้างานต้องเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์และความรู้ความสามารถ หรือวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าบุคคลอื่น เพื่อที่จะทำหน้าที่ในการวางแผนและกำหนดนโยบายให้สถานศึกษามีการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งทำให้เห็นว่าวุฒิการศึกษามีผลต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งวุฒิทางการศึกษาเป็นความรู้ความสามารถที่บุคคล ซึ่งมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคลากร บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาสูงจะมีโลกทัศน์ที่กว้างไกลกว่า สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า (รุ่ง แก้วแดง, 2543, หน้า 15-16) ฉะนั้นระดับการศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นความรู้สึกรู้สึกหรือทัศนคติต่อคุณภาพ ในการทำงานของคนที่แตกต่างกัน

3.2 ผลการเปรียบเทียบของบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 1 ไม่แตกต่างกัน ในด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น และด้านการเยี่ยมบ้านนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 1 ไม่ได้ให้ความสำคัญกับวุฒิทางการศึกษาความรู้ความสามารถของบุคลากรในโรงเรียน โดยเฉพาะบุคลากรที่ทำหน้าที่ด้านการสอน โดยทางผู้บริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 1 ได้มุ่งเน้นไปที่ประสบการณ์และการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน เนื่องจากชั้นเรียนเป็นแหล่งการเรียนรู้พื้นฐานในรายวิชาต่าง ๆ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ผู้บริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 1 เล็งเห็นว่า การจัดการชั้นเรียนที่มีการบริหารจัดการดีเป็นความสามารถของผู้สอนที่ส่งผลต่อการสอน และรวมถึงผู้เรียนมีความสุขในขณะที่อยู่ในชั้นเรียนทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการมาโรงเรียนทุกวันอย่างมีความสุข ส่งผลให้การเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ปริญญาตรีกับปริญญาโทมีความเห็นว่าการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยรวมไม่แตกต่างกัน มีความสอดคล้องกับ รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559) ได้ศึกษา การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบสภาพจริงของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายกับเพศหญิงไม่แตกต่างกัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ปริญญาตรีกับปริญญาโทแตกต่างกันในระดับต่ำ และจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารกับครูแตกต่างกันในระดับต่ำ ผู้บริหารกับพนักงานจ้างตามภารกิจไม่แตกต่างกัน และครูกับพนักงานจ้างตามภารกิจแตกต่างกันในระดับต่ำ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ต้องให้ความสำคัญสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม การสร้างภาคีเครือข่าย การประชาสัมพันธ์และการบริการชุมชน
2. การนำรูปแบบการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไปใช้สามารถปรับกิจกรรมตามความเหมาะสมของบริบทของโรงเรียนและชุมชน

3. โรงเรียนและชุมชน ควรมีการกำหนดรูปแบบการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้เกิดคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเพิ่มเติมในการนำรูปแบบการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไปศึกษาเปรียบเทียบเพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2. ควรศึกษาการนำรูปแบบการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในการบริหารจัดการสถานศึกษาไปศึกษาเชิงลึกทั้งในสถานศึกษา ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

3. ควรมีการศึกษาการพัฒนาระบบการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

บรรณานุกรม

- กฤษฎา แพทยานนท์. (2552). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกลุ่มบูรพา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ คช.ม., มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพระนคร, กรุงเทพฯ.
- กฤษพล อัมระนันท์. (2559). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
ในอำเภอแม่वंก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2.
การค้นคว้าอิสระ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- กาญจนา สิงห์มณี. (2553). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน
มัธยมพระราชทานนายาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาละโวทัย เขต 2.
วิทยานิพนธ์ คช.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- เกียรติศักดิ์ ปิงราษฎร์. (2555). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง
เขต 1. งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- คณินิจ กฤษนาม. (2553). การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ในเครือข่ายวังจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. งานนิพนธ์
กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- จิรนนท์ หนูผาสุก. (2558). สภาพการดำเนินงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี. งานนิพนธ์ กศ.ม.,
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.
- ณรงค์ โสภภาพ. (2550). ปัญหาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. วิทยานิพนธ์ คช.
ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ณัฐ วรรณบุตร. (2551). บทบาทที่คาดหวังและบทบาทหน้าที่เป็นจริงในการดำเนินงาน
ความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านคลองมะขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาดุสิต. งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

- ทัชชัย ผ่องสวัสดิ์. (2555). การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ธร สุนทรายุทธ. (2551). หลักการและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: เนติกุล การพิมพ์.
- ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). การศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วย SPSS. กรุงเทพฯ: วีอินเตอร์พรีนทร์.
- บัณฑิตกา วงศ์กุลพิลาต. (2555). การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนใน อำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตราด. งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ปัทมาพร แสงแจ่ม. (2559). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน วัดพวงนิมิตสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว. งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- พนิจดา วีระชาติ. (2542). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- รุ่ง แก้วแดง. (2543). ภาพอนาคตของโรงเรียนเอกชนตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- รุ่งทิพย์ เข้มทิศ. (2559). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน เทศบาลแหลมฉบัง 3. งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สมชาย สุตเลิศ. (2550). ศึกษาสภาพการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สมนึก พงษ์สกุล. (2556). ปัจจัยและรูปแบบยุทธวิธีการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด., มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- สมยศ ยิ่งยศเมธี. (2550). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในเขตพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาตากเขต 2. งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

สमान อัครภูมิ. (2551). **การบริหารการศึกษาสมัยใหม่แนวคิดทฤษฎีและการปฏิบัติ.**

อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซทการพิมพ์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. (2562ก). **แผนพัฒนาการศึกษา**

ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2562-2564. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. (2562ข). **กลยุทธ์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ**

เป้าประสงค์จุดเน้น. สืบค้นเมื่อ 7 สิงหาคม 2564, จาก <http://www.ednan1.go.th/index.php/vision/>.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. (2564). **ข้อมูลสารสนเทศปี 2564.**

สืบค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2564, จาก <https://sites.google.com/ednan1.go.th/2563/%E0%B8%9B-2564>.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษา**

แห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **คู่มือปฏิบัติงานคณะกรรมการ**

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

สุภักดิ์ ภูมิवाल. (2552). **ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่าง**

**โรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านทุ่งโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ปราจีนบุรี เขต 2.** งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

สุริย์ จันทร์โมลี. (2541). **การมีส่วนร่วมของตัวแทนชุมชนเขตเมืองในการเผยแพร่ความรู้โรคเอดส์.**

วารสารสุขศึกษา, 78(1), 1-11.

เสนห์ เหลือจันทร์. (2551). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่าง**

**โรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา
เขต 3.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

อรรณพ คุณเศรษฐ. (2556). **การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ**

**โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ.
วิทยานิพนธ์ คศ.ม., มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา, นนทบุรี.**

อรสา หวังสวาท. (2549). **บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน**

กับชุมชนของโรงเรียนเอกชน สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ ค.ม.,
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ.

อัจฉราวดี บัวเกตุ. (2547). การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, นครศรีธรรมราช.

Craft, R. C. (1988). Community-Attitudes Toward Education and Levels of Participation in School Affairs. **Dissertation Abstracts International**, 49(7), 1633-A.

Green, S. R. (1994). The Community-school Nexus : The Challenge of Planning Sustainable School Facilities. **Dissertation Abstract International**, 32(2), 136-A.

Harris, A. M. (1975). School-community Relationships : a Namibian Case Study. **Master Abstracts International**, 36(06), 1437 -A.

Hefferman, A. N. (1992). **Perceptions of Involvement of Parents and Community Members**. New York: Harper Collin.

Lee, Y. N. (1984). The Educators Viewpoint on the Function of School Community Relations and Their Roles in It. **Dissertation Abstracts International**, 40(1), 60-77-A.

Stoops, E. and Rafferty, M. L. (1961). **Practice And trends in Schooladministration**. New York: Ginn.

Sumtion, M. R. (1996). **School Community Relations**. New York: McGraw-Hill.

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมีองานวิจัย

ดร.วัชระ จตุพร

อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษา

มหาวิทยาลัยพะเยา

นายจักรวรรดิ ญาณวรสกุล

ศึกษานิเทศก์ กลุ่มประเมินผลและติดตามการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

นายธีร์ ทินกุล

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำางาว

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ข้อมูลจากแบบสอบถามจะเก็บเป็นความลับและใช้เฉพาะในขอบเขตของทางวิชาการ เพื่อการศึกษาในครั้งนี้อย่างเดียว ผู้วิจัยมิได้มุ่งศึกษาโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการศึกษาโดยภาพรวม คำตอบของท่านจึงไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านหรือหน่วยงานของท่านในกรณีใด ๆ ทั้งสิ้น ดังนั้น ในการตอบแบบสอบถามจึงขอความกรุณาจากท่านตอบให้ครบทุกข้อ และตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้อย่างมีความเชื่อถือได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวมัลลิกา แก้วจ้อน

นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อที่ตรงกับสถานภาพตามความเป็นจริง

1. เพศ

 ชาย หญิง

2. ตำแหน่ง

 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู

3. ระดับการศึกษา

 ระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท ระดับปริญญาเอก

4. ประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา

 1-5 ปี 6-10 ปี 11 ปีขึ้นไป

5. ขนาดของโรงเรียน

 โรงเรียนขนาดเล็ก (มีนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน) โรงเรียนขนาดกลาง (มีนักเรียนตั้งแต่ 121-499 คน) โรงเรียนขนาดใหญ่ (มีนักเรียนตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อความแล้วกรอในเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น ด้านงานกรรมการสถานศึกษา และด้านงานเยี่ยมบ้านนักเรียน โดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้ คือ

ระดับ 5 ปฏิบัติมากที่สุด หมายถึง มีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ระดับ 4 ปฏิบัติมาก หมายถึง มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย

ระดับ 3 ปฏิบัติปานกลาง หมายถึง มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง

ระดับ 2 ปฏิบัติน้อย หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยครั้ง

ระดับ 1 ปฏิบัติน้อยที่สุด หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยครั้งมากหรือไม่มีการปฏิบัติเลย

ข้อที่	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา	ระดับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน				
		5	4	3	2	1
ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน						
1.	สถานศึกษาเผยแพร่ข่าวสาร เสนอข้อมูลของสถานศึกษาให้ชุมชนทราบและเข้าใจอย่างสม่ำเสมอ					
2.	สถานศึกษาจัดทำรายงานผลการเรียนของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง					
3.	สถานศึกษาเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง					
4.	สถานศึกษามีการจัดการประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงการปฏิบัติงาน กฎ ระเบียบของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง					
5.	สถานศึกษามีการจัดนิทรรศการและสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในจัดงานนิทรรศการเผยแพร่ผลงานนักเรียนประจำปี					

ข้อที่	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของสถานศึกษา	ระดับการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน				
		5	4	3	2	1
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน						
1.	สถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น ในเครือข่ายของชุมชน					
2.	สถานศึกษานำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม วันสำคัญทางศาสนาของชุมชน					
3.	สถานศึกษานำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม วัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชน					
4.	สถานศึกษานำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ประเพณีท้องถิ่นของชุมชน					
5.	สถานศึกษาร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อ วางแผนและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน					
ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับ หน่วยงานอื่น						
1.	สถานศึกษานำการแสดงด้านดนตรี นาฏศิลป์ ร่วมงานกับชุมชนและหน่วยงานอื่น					
2.	ผู้บริหารหรือครูเป็นวิทยากรฝึกอบรมและ การประสานความร่วมมือกับชุมชนและ หน่วยงานอื่น					
3.	สถานศึกษาประสานความร่วมมือและ ให้ความช่วยเหลือชุมชนและหน่วยงานอื่น					
4.	ผู้นำทางศาสนาของชุมชนมาช่วยส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม ในสถานศึกษา					
5.	วิทยากรจากชุมชนหรือหน่วยงานภายนอก เข้ามาให้ความรู้แก่นักเรียนเพื่อส่งเสริม การประกอบอาชีพ					

ข้อที่	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของสถานศึกษา	ระดับการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน				
		5	4	3	2	1
ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษา						
1.	สถานศึกษามีการจัดประชุมโดยชุมชน มีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ					
2.	สถานศึกษาและชุมชนให้เกียรติ ยกย่อง คณะกรรมการสถานศึกษาตามโอกาสที่ เหมาะสม					
3.	สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์เพื่อเชิญชวน ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทของ คณะกรรมการสถานศึกษา					
4.	สถานศึกษาและชุมชนมีการพิจารณาคัดเลือก และแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา					
5.	สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษามี การวางแผนพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นไปตาม ความต้องการของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ					
ด้านการเยี่ยมบ้านนักเรียน						
1.	ชุมชนผลักดันและให้ความร่วมมือสถานศึกษา ในการดำเนินงานเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้ เกิดผลในระยะยาว					
2.	ชุมชนตระหนักในความสำคัญและเป้าหมาย ของความร่วมมือภายใต้บริบทการเยี่ยมบ้าน นักเรียน					
3.	สถานศึกษาและชุมชนมีมุมมองที่เห็นพ้องกัน และร่วมกันดำเนินงานการเยี่ยมบ้านนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น					

ข้อที่	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของสถานศึกษา	ระดับการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน				
		5	4	3	2	1
4.	สถานศึกษาและชุมชนนำข้อมูลที่ได้มาประกอบ เข้าด้วยกันผ่านการสื่อสาร การพูดคุย ทำความเข้าใจซึ่งกันและกันเพื่อพัฒนาและ แก้ปัญหานักเรียน					
5.	สถานศึกษาและชุมชนปรับปรุง หาแนวทาง แก้ไขข้อผิดพลาดเดิม ๆ ในการเยี่ยมบ้าน นักเรียนเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่ดียิ่งขึ้น					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวมัลลิกา แก้วจ้อน

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ค การตรวจความสอดคล้องของเนื้อหา

แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรื่อง สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

คำชี้แจง: แบบประเมินความเที่ยงตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย เรื่อง สภาพการสร้าง
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา
เขต 1 เพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความมีความเหมาะสมในการ
นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะทำให้การประเมินความเที่ยงตรงใน
ตอนที่ 2 โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเที่ยงตรง ดังนี้

+1 หมายถึง เมื่อเห็นว่าข้อความดังกล่าววัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

0 หมายถึง เมื่อไม่มั่นใจว่าข้อความดังกล่าววัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง เมื่อเห็นว่าข้อความดังกล่าววัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

โปรดเขียนเครื่องหมาย □ ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่านว่าข้อความ
มีความสอดคล้องหรือถูกต้องเพียงใด

ข้อที่	ข้อความคำถาม	คะแนน			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		+1	0	-1			
ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน							
1.	สถานศึกษาจัดทำวารสาร สิ่งพิมพ์ เผยแพร่ เสนอข้อมูลของโรงเรียนให้ ชุมชนทราบและเข้าใจ	+1	0	+1	2	.67	สอดคล้อง
2.	สถานศึกษาจัดทำรายงานผลการเรียน ของผู้เรียนให้ผู้ปกครองและชุมชน ทราบ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
3.	สถานศึกษาเผยแพร่ข่าวสาร เกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน ให้ชุมชนทราบ	0	+1	+1	2	.67	สอดคล้อง
4.	สถานศึกษาจัดการประชุม ผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงการปฏิบัติงาน กฎ ระเบียบของโรงเรียนให้ ผู้ปกครองและชุมชนทราบ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5.	สถานศึกษาจัดงานนิทรรศการ เผยแพร่ผลงานนักเรียนประจำปีโดย ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน							
1.	สถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชน จัดขึ้นในเครือข่ายของชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2.	สถานศึกษานำนักเรียนเข้าร่วม กิจกรรม วันสำคัญทางศาสนาของ ชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ข้อที่	ข้อความคำถาม	คะแนน			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		+1	0	-1			
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน (ต่อ)							
3.	สถานศึกษานำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4.	สถานศึกษานำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่นของชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5.	สถานศึกษาร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อวางแผนและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น							
1.	สถานศึกษานำการแสดงด้านดนตรี นาฏศิลป์ร่วมงานกับชุมชนและหน่วยงานอื่น	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2.	ผู้บริหารหรือครูเป็นวิทยากรฝึกอบรมและการประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่น	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
3.	สถานศึกษาประสานความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือชุมชนและหน่วยงานอื่น	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4.	ผู้นำทางศาสนาของชุมชนมาช่วยส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ข้อที่	ข้อคำถาม	คะแนน			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		+1	0	-1			
ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น (ต่อ)							
5.	วิทยากรจากชุมชนหรือหน่วยงานภายนอกเข้ามาให้ความรู้แก่นักเรียน เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา							
1.	สถานศึกษามีการจัดประชุมโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2.	สถานศึกษาและชุมชนให้เกียรติยกย่องคณะกรรมการสถานศึกษาตามโอกาสที่เหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
3.	สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์เพื่อเชิญชวนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4.	สถานศึกษาและชุมชนมีการพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5.	สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษามีการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ข้อที่	ข้อคำถาม	คะแนน			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		+1	0	-1			
ด้านการเยี่ยมบ้านนักเรียน							
1.	ชุมชนผลักดันและให้ความร่วมมือสถานศึกษาในการดำเนินงานเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้เกิดผลในระยะยาว	1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2.	ชุมชนตระหนักในความสำคัญและเป้าหมายของความร่วมมือภายใต้บริบทการเยี่ยมบ้านนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
3.	สถานศึกษาและชุมชนมีมุมมองที่เห็นพ้องกันและร่วมกันดำเนินการเยี่ยมบ้านนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4.	สถานศึกษาและชุมชนนำข้อมูลที่ได้มาประกอบเข้าด้วยกันผ่านการสื่อสาร การพูดคุยทำความเข้าใจซึ่งกันและกันเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาบ้านนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5.	สถานศึกษาและชุมชนปรับปรุงหาแนวทางแก้ไขข้อผิดพลาดเดิม ๆ ในการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่ดียิ่งขึ้น	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	มัลลิกา แก้วจ้อน
วัน เดือน ปี เกิด	13 เมษายน 2538
สถานที่เกิด	จังหวัดน่าน
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2561 ค.บ. (การศึกษาปฐมวัย), มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, อุตรดิตถ์
ที่อยู่ปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านน้ำางว ตำบลบ่อ อำเภอมะนัง จังหวัดน่าน
ผลงานตีพิมพ์	มัลลิกา แก้วจ้อน (ผู้บรรยาย). (23 เมษายน 2565). สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1. ใน การประชุมวิชาการ บัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 8 (หน้า 202-213). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.

